

Slavenski dom

Ste. 187

V Ljubljani, v torek, 18. avgusta 1936

Leto 1.

Vtis iz dosedanjega prelivanja krvi v najstrašnejšem državljanskem boju sedanosti:

Španska vojna traja lahko še sto let. . .

Malaga, 18. avg. o. Poročevalec francoske vladne agencije Havas, ki se mudi že dalje časa v Malagi, kjer je razmeroma še najbolj mirno, poroča, da se mu ne zdi niti od daleč, da bi se utegnila španska državljanska vojna v kratkem nehati. Bojne priprave na obeh straneh, razmerje sil, omrtavelost v gibanju čet in okorelost v bojevanju vzbujajo v človeku vtis, da lahko vojna traja tudi sto let. Kljub strahovitim žrtvam, ki se bodo španskemu narodu poznale deset in desetletja, se zdi, da gre pri vsej vojni samo za uničevanje streliva, orožja in vojnega materiala, kar je v interesu evropske oboroževalne industrije.

Po tolikih mesecih državljanske vojne se boji v Španiji še vedno nadaljujejo z vso silo. Mržnja med obema taboroma, ki je zajela vse špansko prebivalstvo brez razlike, je razdelila Španijo na dve polovici, ki ne bosta nehali prej z boji, dokler ne bo ena uničena. Čisto gotovo je, da so se v spor, ki bi sicer bil domača španska revolucija, kakršnih je ta država od ustanovitve republike dalje že nekaj preživela brez hujših posledic, mešajo tuje temne sile, ki jim gre za to, da krvavi ples v Španiji čim dalje traja.

Cepprav se pojavljajo glasovi o tem, da bosta obadva tabora sklenila mir in dosegla kompromisno rešitev, vendar ni to verjetno. Rane in kri, katero sta dali obedve vojskujoci se stranki v teku državljanske vojne, kažejo, da pri španski revoluciji ni mogoče računati na pomirjenje, na spravo, marveč na končno in trajno uničenje ene ali druge stranke. Desničarstvo kot obramba starih španskih in evropskih vrednot ter komunizem kot najhujša reakcija na vse to, bo ob potokih krvi obračunavala med seboj in skušala brez usmiljenja doseči zmago svojega načela. Ker imata obedve načeli v Evropi simpatije, in ker je v Španiji nastopila prvič prilika, da obedve gibanji skušata zmagati krvavo, moramo vedeti, da se je španska vojna šele začela.

Strasti vojskujocih se, so razvnete tako, kakor ne pomnimo. To kar so divjosti, barbarstva, krutosti in zverinstva zagrešili španski komunisti in anarhisti, to kar so v povratilo delali že do zdaj s njimi desničarji, so dejstva, ki jih ne zbrise s sveta nobena pogodba. Španije v stari tradicionalni obliki ni več, ni več niti njene zunanosti. Bombe, dinamit in streljivo so v teh mesecih državljanske vojne lice Španije spremenile. Prav tako pa so spremenile španskega človeka. Bodoča Španija bodisi, da jo bo gradil levi ali desni tabor, bo nekaj docela drugega, kar je bila do zdaj.

Poročilo o bojiščih

Gibraltar, 18. avgusta. o. Včeraj popoldne in zvečer so se pričeli boji na treh frontah: v bližini Malage, na Malorci ter pri San Sebastianu in Badajozu. Ker se ta mesta, razen Badajoz, niso marala udati v določenem roku, je nacionalistično topništvo ter bojne ladje začele streljati brez usmiljenja. Zlasti so silovito obstreljevali San Sebastian, kakor poročajo vesti s francoske meje. Komunisti so v San Sebastianu odgovorili tako, da so pomorili več vplivnih desničarskih mislečih prebivalcev. Nadaljnjih 1200 desničarjev so pa zapirli kot talce in jih bodo postrelili, če nacionalistično obstreljevanje ne preneha. Uporniške ladje »Español«, »Almirante Cervera« in rušilec »Delasco« bombardirajo San Sebastian, Irún in Fuenterrabía. Nacionalisti se bližajo Irunu, toda ga še niso zavzeli. Iz vseh obstreljevanj okrajev bežijo ljudje ter nosijo s seboj ostanke svoje imovine. Nad francosko mejo pa neprestano krožijo francoska letala, o katerih se ne ve, ali čuvajo mejo pred begunci, ali pa nameravajo v odločilnem trenutku tudi sama poseči v španske boje.

Sevilski radio poroča, da so bile vladne čete na otoku Malorci, ko so se izkravale, poražene in da je pri tem padlo 200 ljudi, 600 je bilo pa ranjenih. Uporniki so docela obkolili vladne oddelke in jim dali nekaj odloga, da si izberejo ali jetništvo ali pa smrt.

V Palmo na Malorci je priplula angleška bojna ladja »Galatea«, ki je ukrcala angleške državljane. Po zadnjih poročilih bo vlada storila vse, da se polasti otoka, ker so tam velikanske zaloge bencina in nafte. Otok Malorca pa je do zadnjega človeka proti vladi, ker je tu doma znani španski milijarder Juan March, ki financira nacionalistično revolucijo in kateremu Balearski dolguje svoje bogastvo in blagostanje.

Sevilla, 17. avg. Iz Santiaga de Compostele poročajo, da so nacionalisti blizu La Einje premagali večji oddelke vladne vojske. Ubilih je bilo 170 delavskih prostovoljcev.

Mednarodna uprava tangerske cone je poslala v Madrid resen protest zaradi tega, ker so tri vladna letala preletela tangersko ozemlje. Tudi vlada republike Kolumbije je protestirala v Madridu zaradi uboja 8 kolumbijskih državljanzov, ki so potovali iz Madrida v Barcelono.

Medtem je general Queipo de Llano izdal komunique, po katerem so porniki zavzeli Aridono in še nekaj strateško pomembnih vasi okrog Ria Tinta. Med Burgosom in Seviljo se je obnovil redni avtomobilski promet.

V pokrajini Estremaduri je prišlo do ljutih bojev. Vladne čete baje palagoma, a stalno, prodirajo proti Cordobi in so le še 15 km daleč od mesta. Vladna letala so bombardirala davi tudi Granado.

London, 17. avg. Sunday Chronicle je objavil davi vest iz Dublina, da zbirajo tam z vso naglico prostovoljce, ki se bodo borili skupno s španskimi nacionalisti proti sedanjemu madridskemu režimu. List pravi, da se največ dobrovoljcev oglašja iz vrst organizacije Zelenih sraj, ki jo vodi general O'Duffy.

Elvas (Portugalska), 17. avg. Po podatkih, ki so jih zbrali portugalske obneje vojaške oblasti, so varnostni organi nacionalistov v Španiji ustrelili nekaj sto ekstremnih komunistov in drugih

vladnih pristašev. V zaporih nacionalnih vojnih sil v Španiji in španskem Maroku je sedaj približno en milijon vladnih pristašev. Ko je nacionalistična vojska zavzela Badajoz, so izpustili iz zaporov 300 ljudi, ki so veljali za nacionaliste.

Uspeh nemških groženj

Madrid, 18. avgusta. o. Včeraj je španska vlada izpustila vse aretirane nemške državljane, med njimi tudi posadko zaplenjenih letal. Ta uspeh nemške vlade je treba pripisovati odločnemu protestu iz Berlina in pa dejstvu, da nemške bojne ladje nastopajo v Španiji silno samozvestno in naravnost grozeče. Dosedaj so nemške ladje prepeljale iz Španije okrog 6500 beguncev, od katerih je 3500 Nemcev, ostali pa pripadajo 17 različnim narodnostim.

Nacionalisti prehiteli rdeči pokolj

London, 18. avgusta. o. »Daily Mail« priobčuje članek nekega angleškega častnika, ki je do zadnjega časa živel v Madridu in bil blizu vsem vlad-

Glasovi iz vojskujocih se taborov

Vladne zmage

Madrid, 18. avg. AA. (Havas.) Vojni minister je izdal preko tukajšnje radijske postaje komunique, po katerem se je stotniku Balloju in njegovim četam posrečilo izkrcati na Majorci, čeprav so se uporniki ogorčeno postavili v bran. Čete stotnika Balloja so se razdelile v tri kolone, zavzele več vasi in takoj obnovile zakonite oblasti. Uporniki so se umaknili v notranjost otoka. Poveljniku vladnih čet se je prijavilo mnogo prostovoljcev in ga prosilo za orožje, da bodo mogli nastopiti zoper upornike. Vladne čete so zajele mnogo ujetnikov in zaplenile veliko vojnega materiala. Zavzele so tudi dve barki, v katerih so uporniki hoteli pobegniti. V krajem je pričakovati predaje Palme, čeprav so uporniki utrili to mesto.

Madrid, 17. avg. AA. (Havas.) Med uporniki, ki so branili otok Majorco, je zavladala groza, ko so se prikazale vladne čete pod poveljstvom stotnika Balloja. Uporniki so bili svojočasno zapri uho in lukno z minami in so mislili, da so popolnoma varni pred vsakim napadom s te strani.

Madrid, 17. avg. AA. (Havas.) Poveljnik vladnih čet, ki operirajo v krajih okoli Huesce, poroča, da je zadnje dni, zlasti včeraj in davi, zavzel več vasi. Vladne čete, ki prodirajo iz Valencije, so zavzele Rubier les Mora, ki ima veliko strateško važnost. Vladne čete prodirajo dalje pod zaščito letalstva proti Cordobi in Granadi. V smeri proti Granadi so čete zavzele več vasi.

S fronte okoli Guipusca v Asturiji ni poročil o kakšnih spremembah.

Politično vrvenje

Belgrad, 14. avgusta m. Po razpisu občinskih volitev v moravski in vrbaski banovini so vse politične stranke in pokreti pričeli razvijati živahno delovanje med ljudstvom. Vse politične skupine, izvenzmi JNS, ki bi morala prav sedaj vidno pokazati, kaj plemore med ljudstvom, polagajo na občinske volitve veliko važnost. Zato tudi tako živahno delovanje vseh političnih skupin. Na te volitve polaga JRZ, ki je že močno organizirana, med drugim veliko važnost tudi zato, da se bolj strne svoje vrste med ljudstvom, da bodo mogle odbiti vsak napad od katerekoli strani. Zato ta stranka vsak dan prireja po omenjenih banovinah nešteto sestankov. Bivše erbijanske stranke, ki tvorijo tako imenovano združeno opozicijo, pa se na drugi strani na vse mogoče načine trudijo, da bi najprej vsaka v lastnem domu uredila odnose ter pomirila razne skupine, ki se koljejo med seboj. Imajo pa tudi že dobrih 14 dni sem seje, na katerih govorijo o proglasu, ki naj bi ga vse te bivše stranke izdale še pred občinskimi volitvami. Jasno je, da ob različnosti pogledov na vsa notranjopolitična vprašanja zelo počasi napreduje njihovo delo. Ravno radi tega proglasa so se zopet odpravili po nasvete v Knjaževac k staremu Aci tSanojeviču Miša Trifunović, Bobić in Krsta Miletić iz tako zvanega bivšega radikalnega glavnega odbora.

Da bi pa bivše erbijanske stranke iz tako imenovane združene opozicije prikrile svoje pravo stanje med ljudstvom, se iz njihovih vrst zadnje dni

Angleži vračajo nemški zvon

Kiel, 18. avgusta. o. Kapitan Bedford, poveljnik angleške križarke »Neptun«, ki je kot angleška bojna ladja prišla med olimpijskimi igrami na obisk v kielsko lukso, je izročil zastopnikom nemške vojnne mornarice zvon, katerega so Angleži zaplenili na nemški bojni ladji »Hindenburg«, ki so jo potopili med svetovno vojno. Zvon je kot trofeja visel na angleški križarki »Revenge«. Zdaj pa so ga Angleži izročili Nemcem nazaj v znak prijateljske zveze med obema mornaricama. Zvon naj bo na besedah angleškega častnika glasnik prijateljstva med obema državama. V imenu nemške mornarice se je za to prijateljsko dejanje zahvalil angleškemu častniku nemški general Raeder.

nim krogom. Člankar pravi, da so komunisti po navodilih iz Moskve hoteli uprizoriti 31. julija splošen pokolj vseh vplivnejših opozicijskih desničarskih, monarhističnih ter katoliških ljudi. Ta načrt ni ostal skrit, o čemer priča zadnji govor Gila Roblesa v parlamentu, katerega je imel nekaj dni pred vstajo. Nacionalisti pa so načrt komunistov prehiteli ter pričeli vstajo še prej, kakor je bilo dogovorjeno.

Prav ta zverinski načrt je odločen, da so se priključili španskim upornikom vsi nacionalistični in patriotični ljudje brez razlike mišljenja, v glavnem taki, ki so za republiko in proti slehernemu poizkusu vojaških diktatur. Zaradi tega je madridska vlada ostala osamljena tako, da stoji za njo zdaj samo še socialisti in komunisti. Zaradi tega ni mogoče upati, da bi vlada brez močne zunanje pomoči uspela.

Berlin, 18. avg. AA. (Havas.) Ameriška vlada je snoči dostavila francoskemu veleposlaniku v Berlinu noto, s katero se pridružuje z nekaterimi rezervami izjavama Anglije in Francije glede nevmesavanja v španske zadeve. Besedilo nemškega odgovora bo v najkrajšem času objavljeno.

Nacionalistični uspehi

London, 18. avg. S francosko-španske meje poročajo, da je prišel v Henday iz Madrida neki novinar in povedal, da ima vtis, da se Madrid ne bo mogel več dolgo držati. Vzlic strogemu racioniranju je v Madridu čedalje težje priti do najnujnejšega živeža. Novinar je še dodal, da je vse pripravljeno za beg vlade v Valencijo.

Dopisnik »Journala« poroča iz Hendaya, da je v nedeljo prišlo 300 članov francoskega desničarskega gibanja in se prijavilo španskim nacionalističnim oblastvom v Pampeluni, da bi stopili med prostovoljce nacionalistične vojske. Dopisnik pravi, da je prebivalstvo zelo pristrano pozdravilo francoske prostovoljce, vendar so jih oblastva zvečer prepeljala nazaj na mejo, češ, da so sedanji boji na španskem čisto notranja zadeva. Špancev in da nacionalisti zato ne marajo imeti v svojih vrstah tujce kot borce.

V zavzetem Badajozu se opaža velika živahnost in gibanje čet. Vsi moški, ki so sposobni za nošo orožja v tej pokrajini in ki spadajo med letnike 1931 do 1935, so uvrščeni v uporniške čete, sestavljene iz fašistov in maroških čet. Oddelke teh čet se je dopolnjeval opdeljal na tovornih avtomobilih, da zavzame Valverde v pokrajini Estramaduri, kjer se še nahajajo vladne čete.

Pariz, 18. avg. AA. Agencija Radio poroča iz Badajoz, da je bil polkovnik Jague, poveljnik nacionalističnih čet, postavljen za začasnega vojnega guvernerja nad vso pokrajino Estramadura. Polkovnik Jague je takoj po prevzemu poslov proglasil obsešno stanje nad vso pokrajino.

sljšijo glasovi, naj bi se erbijanski del združene opozicije še razširil. Ta razširitev naj bi se izvršila s salonskim socialistom Topalovićem, ki se je o svoji »veliki priljubljenosti med preprostim ljudstvom« imel posebno še v Srbiji za nešteto krat priloško prepričati, ko v večini krajev sploh ni mogel nastopiti ter ga je delavstvo enostavno obmetalo s klopotci, da je moral oditi. Razumljivo je, da je sprito takega stanja Živko Topalović »pripravljen« priključiti se združeni opoziciji, ker misli, da bi se mu tako morda le posrečilo priti še do kakega novega mesta poleg že vseh onih, ki jih ima sedaj. Bivše erbijanske stranke, pa tudi Topalović, z ozirom na to delajo račune brez krčmarja, namreč brez Mačka, ki ima napram socialistom, posebno pa proti Živku Topaloviću in njegovim socialistom, tako imenovanim komorašem, čisto določeno stališče. Znano je namreč, da se po Hrvatskem v velikem vodi propaganda tudi med delavstvom in to po želji samega dr. Mačka, da se tudi hrvatsko delavstvo organizira v nacionalistični Hrvatski delavski zvezi in to v okviru hrvatskega narodnega pokreta. Odposlanci dr. Mačka med hrvatskim delavstvom agitirajo največ s parolami ravno proti socialistom in najostreje napadajo socialistične veljake. Radi tega je verjetnost minimalna, da bi dr. Maček kdajkoli dal pristanek na to, da bi se vezal s socialisti ter je radi tega tudi gornja akcija bivših erbijanskih strank tako imenovane združene opozicije kakor tudi Topalovićevih socialistov že vnaprej obsojena na neuspeh.

Francoski letalci v Moskvi

Berlin, 17. avgusta. AA. (DNB.) Iz Moskve poročajo: Snoči je semkaj prišla s dvema letalom francoska delegacija letalske industrije. Sprejeli so so zastopniki sovjetskega civilnega in vojaškega letalstva. Sprejem je bil zelo prisrčen. Francosko delegacijo vodijo lastnik znane francoske tovarne letal »Potez« in glavni nadzornik francoskega letalskega ministrstva general Marcion Lagarte, znani izlovalca letal Louis Breguet in zastopniki raznih francoskih letalskih družb. V delegaciji je tudi skupina strokovnjakov-inženjerjev.

London, 18. avgusta. AA. Na podlagi okrožnice notranjega ministrstva so na vseh letališčih postavljeni posebni nadzorniki, ki nadzorujejo civilna letala pri odhodu iz Velike Britanije.

Najnovejše iz Španije

Barcelona, 18. avg. AA. Havasov posebni dopisnik poroča, da se je tekom včerajšnjega dne ojačila ofenziva republikanskih čet v sektorjih na severu in v središču aragonske fronte proti Huesci in proti položaju upornikov pri Saragosi. Izvedeni so bili močni napadi na mesto Almda, ki je zaradi močnega bombardiranja večinoma porušeno. Naloga tega bombardiranja je bila, da bi se prekinile zveze med Huesco in Saragoso. Obramba upornikov kaže znake obupnega odpora.

Izve se, da bo za veleposlanika v Berlinu imenovan rektor univerze, Katalonec Peter Bosch Quimpera.

Vladne čete so nadaljevale z bombardiranjem iz zraka mesta Santa Maria na Balearih. Vladne čete bodo v kratkem navalele na mesto Manaker.

Finančni minister je izjavil časnikarjem, da so vladne čete razbile uporniško kolono pri Mendolynu v pokrajini Badajoz. Ob tej priliki so zaplenile mnogo vojnega materiala in ujele precejšnje število upornikov.

Washington, 18. avg. AA. Ameriška vlada ni za predlog Urugvaja, da naj bi ameriške države posredovale v državljanski vojni v Španiji.

Pariz, 18. avg. AA. (Havas.) O sestanku med angleškim stalnim državnim podtajnikom v zunanjem ministrstvu Vansitartom in francoskim zunanjim ministrom Delbosom se ne dajejo nikakoli obvestila. Francoski in angleški krogi skrivajo ta včerajšnji sestanek z največjo diskrepcijo. Politični krogi menijo, da je Vansitart obvestil Delbosa o svojem nedavnem bivanju v Berlinu in o svojih sestankih s Hitlerjem in drugimi člani nemške vlade. Govorilo pa se je tudi o stališču Italije v vprašanju nevmesavanja v notranje zadeve Španije.

Stotine ljudi je zasulo

Honkong, 18. avgusta. Reuter poroča: Strašna nevihta je povzročila premikanje zemeljskih plasti okoli Honkonga. Trdi se, da je zemlja zasula več sto ljudi. Zasuta je tudi vsa živina in pa skladišče živeža. Podrobnosti še ni. Zaradi viharja je nasledla pred Honkongom angleška ladja »London«.

Tuja zastopstva na čeških manevrih

Praga, 18. avgusta. o. Od 20. do 25. avgusta bodo veliki manevri češkoslovaške armade, katerih se bodo udeležili tudi zastopniki francoskih vojsk, ki so včeraj že dospeli v Prago. Francosko armado zastopa general Schweissguth, našo general Peter Kosić, Romunijo pa general Ilasijevici. Manevri bodo največji, kar jih je doslej imela CSR.

»Nevtralnost« Francije in njeno ozadje

London, 18. avg. AA. Današnji »Daily Telegraph« trdi, da je pretekli teden Francija poslala španski vladi 19 francoskih vojnih letal.

Zaradi dogodkov v Španiji skrbi francoske bančne in poslovne kroge čedalje bolj usoda francoskega kapitala, ki je natočen v Španiji. V španskih državnih papirjih in v industrijskih, trgovskih, prometnih in drugih podjetjih je založenih skupno približno 30 milijard frankov francoskih kapitalov.

Japonska - Sovjeti

Tokio, 17. avg. AA. Agencija Domei poroča: Japonski poslanik v Moskvi Ota, ki se sedaj mudi v Tokiju na dopustu, je bil pri zunanjem ministru Hiroti in mu je orisal politiko sovjetske Rusije nasproti Japonski. Ta razgovor je obrnil pozornost političnih krogov na sovjetsko-japonske odnose. Politični krogi izražajo mnenje, da bi ureditev razmerja med obema državama morala temeljiti na obojestranski želji, da se uredi vsa odprta vprašanja, kakor na primer obneje zadeve, ribolov in razširjenje portsmouthske pogodbe iz l. 1905 tudi na sovjetsko-mandžursko mejo.

Drobne

Monakovo, 18. avgusta. AA. DNB poroča: Dances se tukaj začne šahovska olimpijada, katere se udeležuje 210 tekmovalcev iz 21 držav.

Buenos Aires, 18. avgusta. AA. DNB poroča: Včeraj je bil izvršen atentat z bombo na salcijsko šolo v Cordobi. Na srečo ni bilo nobenih žrtev, dasi je bilo ob času atentata 120 otrok v šoli.

London, 18. avgusta. AA. (Stefani.) Generalni tajnik Društva narodov Avenol se sestane v sredo z zunanjim ministrom Edenom. Razgovorjale se bosta o angleškem načrtu glede reforme Društva narodov.

Komisija za Jadransko cesto

Pred kratkim je posebna komisija tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani obšla smer, po kateri naj bi vodila nova Jadranska cesta. V Sloveniji je sedaj smer ceste v vseh podrobnostih popolnoma določena. Hkrati je komisija odločila, da cesta nikjer ne sme imeti ostrejših krivine, kakor loke s polmerom 150 m. Zaradi tega je komisija na enem mestu določeno traso tudi nekoliko preložila. Gradbeni oddelki, ki v savski banovini izpeljava načrte za Jadransko cesto po ozemlju savske banovine, pa je banski upravi v Ljubljani predlagal skupen obhod po vsej smeri. V kratkem bodo zastopniki tehničnega oddelka naše banovine in tehničnega oddelka savske banovine obšli vso smer in se dogovorili vse potrebno tako da bo vse pripravljeno delo v obeh banovinah šlo hitro izpod rok in se izpeljalo po istih smernicah.

Belgrad, 17. avg. m. Prometni minister je dovolil polovično vozino na drž. železnica za udeležence proslave 50-letnice ustanovitve strelske družine v Kranju. Ta popust velja od 12. do 18. avgusta.

„Vaše razstave so znak visoke kulture“ je dejal včeraj Nj. Vis. knez namestnik Pavle na razstavi v št. Vidu

Št. Vid nad Ljubljano, 18. avgusta.

Včeraj okrog četrta na dvanajst opoldne se je pripeljal v spremstvu svojega adjutanta polkovnika Petroviča in Aleksandra Obradoviča v št. Vid Nj. Vis. knez-namestnik Pavle, da si ogleda obrtno razstavo. Šentvidčani, ki so za prihod vedeli, so pripravili visokemu gostu priskrben sprejem: razobesili so državne zastave, sami pa so se zbrali pred šolskim poslopjem. Otroci osnovne šole in dijaki meščanske šole so napravili lep špalir od ceste do šole ter so tu pričakali visokega gosta s svojimi društvenimi zastavami. Pri vstopu na vrta pa so se zbrali predstavniki domačega javnega življenja z županom g. Erjavcem in dekanom g. Zabretom na čelu.

Ko je knez v priprosti sivi obleki izstopil iz avtomobila, ga je pozdravil najprej župan g. Erjavce, ki mu je predstavil nato ostale predstavnike. Knez-namestnik se je z vsemi rokoval, obenem pa prosil, naj oprostijo, da jih s svojim prihodom moti. Hoče si namreč ogledati razstavo, o kateri je izvedel dan prej, ko je obiskal slično razstavo v Škofji Loki. Ko je s predstavniki nekoliko časa govoril, je pristopila učenka ljudske šole Marija Hladnik ter izročila knezu lep šopek. Nato se je podal v spremstvu članov prireditelnega odbora na razstavišče, kjer so mu razstavo razkazovali s predsednikom g. Vrhovcem na čelu.

Najprej je vstopil visoki gost v pritličje v prostor na desni strani, kjer je improvizirana gostinska razstava. Tu se je zanimal za razne vrste likerja, potem pa je prosil, naj mu natočijo malo hrusevca. »Toda prav malo« — je dejal — »ker drugače ne pijem«. Ko je hrusevec, last g. Zaleta pokusil, ga je odkupil nekaj steklenice. Nato je v isti sobi sedel v pleten stol ter se žudil, da je narejen tako udobno. Po kratkem premisleku je odkupil celo garnituro stolov obenem z mizico, lične izdelke trdke Učakar.

Med potjo po stopnicah v prvo nadstropje in potem v razstavnih prostorih prvega in drugega nadstropja se je visoki gost zanimal za vse podrobnosti dela: kako se izdelujejo posamezni predmeti, kam se izvažajo, kako je s transportom, kakšne so cene itd. Ko so mu prireditelji pri tem govorili tudi o različnih težavah, na katere nastopijo pri vnovčevanju svojih izdelkov, je knez-namestnik dejal, naj mu to obrazložijo v posebni vilogi in da bo potem videl, če se da tem oviram na kak način odpraviti.

Najbolj se je zanimal knez za pohištvo. Dejaj je, da je že v Škofji Loki občudoval krasne izdelke in da naleti tudi tukaj na prave umetnine. Odkupil je posamezne omare, gledal izdelavo, se zanimal, kako vdelajo n. pr. žilec na omarah ter se ni mogel načuditi precizni in solidni izdelavi.

Za čas se je zaustavil ter se pozanimal, od kod se ljudje bavijo z obrtništvom, da so vsi izdelki na taki višini. V prvem nadstropju je med ogledovanjem pohištva zopet obstal ter dejal: »Gorenjski ste zelo marljivi. Zelo mnogo delate. Kamorkoli pridem, najdem krasne izdelke. Vaše razstave so znak visoke kulture.«

Potem je stopil k pletenim in tekstilnim izdelkom. Tu je izbral pet lepših srajc, nato pa je začel izbirati še med čipkami. »Na te stvari se sicer ne razumem mnogo« — je dejal — »toda svoji ženi moram tudi prinesiti nekaj.«

Na razstavišču meščanske šole je odkupil lepo interjero s srajkom, izdelek Franca Ermana, dijak 4. razreda meščanske šole ter lepo škaflo, izdelek Slavka Kuharja, učenca 1. razreda iste šole. Ko je Slavko zvedel, da je knez odkupil njegovo škaflo, je ves zasoplen prišel v razstavno sobo, kjer so ga predstavili knezu-namestniku.

Knez je fantu stisnil roko ter ga vprašal, kje se je naučil delati take lepe stvari. Fant se je odrezal, da v šoli, nakar ga je knez pohvalil in mu čestital.

Ko se je nato podal zopet v pritličje, so v posvetovalnici šolski otroci zapeli najprej državno himno, nato pa še »Oj, Triglav moj dom« in še eno pesem. Nj. Vis. knez-namestnik je medtem z županom Erjavcem in dekanom Zabretom stopil v posvetovalnico, poslušal stoji državno himno, nato pa sedel v fotelj in poslušal še ostale pesmi. Ko so odpeli, je prosil, naj zapoje še eno. Zapeli so še »V Kani galilejski, kjer sta peli sopran in alt-solo dve učenki meščanske šole. Ko so odpeli, je knez-namestnik pristopil k pevovski učiteljici Maksu Juvanu, mu ponudil roko ter vidno presenečen čestital učitelju in otrokom k tako ubranemu petju. Stopil je nato med otroke in posameznike spraševal, katere razrede obiskujejo in kako dolgo so že v pevskem zboru. V sosedni sobi je imel zopet priliko prepričati se o glasbenem talentu šentvidskih otrok: v sobi je bil razstavljen harmonij, delo trdke Jenko. Ko so knezu povedali, da je tukaj tudi Jermanov sinko, ki zna igrati, je knez takoj želel, naj fant nekaj zaigra. Šele 10-letni Franc je sedel za harmonij ter korajžno odigral nekaj komadov. Knez se ni mogel dovolj načuditi o muzikalnosti učencev.

Ko je visoki gost odhajal iz zgradbe, mu je ljudstvo priredilo zopet navdušene manifestacije. Preden je vstopil v avtomobil, se je zopet z vsemi rokoval in se odpeljal.

Nenadoma pa se je ustavil še pred cerkvijo. Prihitej je takoj g. dekan Zabret, ki mu je nato v cerkvi razkazal vse znamenitosti. Knez se je zanimal zlasti za slike. Pred glavnim oltarjem je za kratek čas pokleknil, nakar je v spremstvu g. dekana prišel zopet pred cerkev in se odpeljal nazaj proti Brdu.

Obisk Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla je spravljal na noge ves št. Vid. Posebej pa so ponosno obrtniki in razstavljalci. Saj so dobili s tem visokim obiskom in s pohvalo, s katero knez ni štedil, najboljšo priznanje za svoje delo.

Knez Pavle in vojvoda Kentski v Ljubljani

Ljubljana, 18. avgusta.

Sinoči okrog pol sedme ure se je nenadoma ustavila pred trgovino »Tizian« na St. Petrski cesti krasna dolga limuzina z angleško evidenčno številko. Ljudje so takoj postali in radovedno čakali, kdo bo izstopil. Kmalu sta na vsaki strani avtomobila zivahno izskočila Nj. Vis. knez-namestnik Pavle in vojvoda Kentski ter takoj stopila v trgovino. Oba sta bila oblečena v sive obleke; knez Pavle pa je imel na glavi prikupen gorenjski lovski klobuček z znakom Slov. lovskega društva, dočim je bil vojvoda Kentski razoglav.

V trgovini sta si visoka gosta ogledovala razne starinske predmete in je knez Pavle pri tej priliki odkupil lepo garnituro za opremo sobe v stilu Ludvika XVI., dalje starinski lesenec, klop in nekaj brokatov. Pred odhodom je Rovškova (lastnik trgovine) 15-letna hčerka Tea izročila knezu-namestniku lepo vazo z vrtnicami, vojvodi Kentskemu pa šopek nageljnov. Oba sta bila vidno presenečena in sta se prijazno zahvaljevala.

Medtem se je zbralo na ulici okrog avtomobila veliko Ljubljančanov, ki ne opustijo nobene prilike, da ne bi pozdravili kneza-namestnika. Ljudje so tudi včeraj priredili visokima gostoma ovacije. Knez je s klobukom prijazno odzdravil, medtem ko je vojvoda Kentski šofiral.

Šah v Zemunu

Belgrad, 18. avg. m. Snoči so igrali tretje kolo finalnega šahovskega turnirja. Predvsem je bila velike važnosti partija Matvejev:Kindij. Matvejev je kot beli v daminam gambitu popolnoma zaprl svojega nasprotnika, dobil je z lepo kombinacijo kvaliteto in a tem tudi igro. Lešnik je z Bayerjem imel precej težak posel. V končnici se mu je posrečilo z rafinirano žrtvijo konja premagati nasprotnika. Partija Poljakov:Filipčič je bila zelo ostra. Po triurni borbi je bila prekinjena v precej zamotani poziciji. Preinfalk in Jurišič sta tudi prekinila igro. Preinfalk ima enega kmeta manj, zato pa zelo močno pozicijo.

Trenutno stanje: Matvejev 15, Kindij 13½, Preinfalk 11 (2), Filipčič 11 (1), Lešnik, Poljakov 9 (2), Bayer 7, Jurišič 6 (1). — Nocoj bodo igrali sledeče dvojice: Lešnik:Kindij, Preinfalk:Filipčič, Poljakov:Bayer in Jurišič:Matvejev.

Potrdila o teži na tovornih listih

Belgrad, 17. avg. AA. Po § 58, odstavek 6 železniško-prometne uredbe morajo železnice potrditi uradno ugotovljeno težo v tovornem listu in v dvojniki tovrnega lista, če se teža določi na izročilni postaji. Uradno tehtanje se potrdi z žigom tehtanja v to določenem predelku tovrnega lista ozir. v dvojniki tovrnega lista. Pri pošiljkih, pri katerih se uradna teža ne določi na izročilni postaji, v dvojniki tovrnega lista pa se tehtanje ne potrdi z žigom tehtanja, marveč vpiše izročilna postaja v smislu izvršnih določb § 58 železniško-prometne uredbe na pošiljateljstvo zahtevo teže naknadno v dvojniki tovrnega lista. Izročilna postaja vpiše težo v dvojniki tovrnega lista na podlagi sporočila o izidu tehtanja, ki ji ga dostavi postaja, na kateri so ugotovili uradno težo pošiljke. Izročilna postaja vpiše v dvojniki tovrnega lista na neki drugi postaji uradno ugotovljeno težo z

Izpitni na III. realni gimnaziji

Na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani so prično popravni izpiti rednih in privatnih učencev ter razredni izpiti 24. avgusta popoldne po razporedu, ki bo 23. avgusta objavljen v šolski veži. Popravni nižji tečajni izpiti bodo 27., popravni višji tečajni izpiti pa 28. in 29. avgusta.

Vpisovanje lanskih učencev bo 2. septembra od 10—12 v lanskih učilnicah. Vpisovanje v I. razred bo v ravnateljevi pisarni 2. septembra dopoldne za začetne črke A—H, popoldne za črke I—L, 3. septembra dopoldne za črke M—S, popoldne za črke T—Z. Vpisovanje tujih učencev bo 4. in 5. septembra dopoldne in popoldne v ravnateljevi pisarni.

Vsi izpiti in vpisovanja bodo v dosedanjem šolskem posloju v Vegovi ulici.

Kdaj bo otvoritvena služba božja in začetek rednega pouka v novem šolskem posloju za Bežigradom, bo pravočasno objavljeno v dnevniki.

Turčija bo trgovala z Italijo

Carigrad, 17. avgusta. Zadnje dni se vršijo intenzivna pogajanja med Italijo in Turčijo za obnovo rednih trgovinskih odnosov. Poučeni krogi zatrjujejo, da bo že prihodnji teden podpisal začasni trgovinski sporazum.

Žrtve napadov in druge nesreče

Celje, 17. avgusta.

V celjski bolnišnici so imeli zadnja dva praznika polne roke dela, ker so z raznih strani pripeljali številne ranjence, ki so postali žrtve surovih napadov ali pa drugih nesreč.

Ko se je v soboto zjutraj vozil 24-letni posestnikov sin Kumperger Stefan od Sv. Jurja ob j. ž. s kolesom od doma, je med vožnjo oddal na njega neznan moški s samokresom strel in je krogla zadela Kumpergerja v levo roko.

Delavec Oberčerk Avgust, doma z Ostrožnega pri Celju je šel v petek popoldne po cesti proti Zalcu. Med potjo je srečal neznanega vnanjega moškega, ki ga je brez povoda napadel, ga udaril s steklenico po desni roki in mu jo zlomil.

Bogojin Jožef, 26-letni rudar iz Zagrada je šel v rov s svetilko v roki mimo soda, ki je bil napolnjen s korbidom. Pri tem se je korbid vžgal, puhnil v Bogojina, ki je dobil opekline po obrazu, rokah in prsih.

Trbovšek Anton, 23-letni hlapec iz Solčave je

v soboto basal možnar. Med basanjem mu je možnar predčasno eksplodiral, naboj je pa zagnalo v Trbovška in mu razmesarilo obe roki ter ga poškodovalo po obrazu in prsih.

Resnika Karla, 30-letnega mizarja iz Zabukovja pri Sevnici je v nedeljo zgrabila mlablina za levo roko in mu jo zmečkala. — Pollandt Herbert, 17-letni sin uradnika iz Konjice je pri teľovadbi padel in si zlomil desno roko. — Kuster Jurij, 70-letni dninar iz Gračice pri Zrečah je v gozdu podiral bukev; bukev je padla nanj in mu zlomila levo nogo. — Enaka nesreča se je pripetila posestnikovemu sinu Kotarju Gregorju iz Črnega vrha pri Sv. Jurju ob Taboru. Pri podiranju je padla nanj bukev in mu zlomila levo ključnico.

Umrla sta v celjski bolnišnici Viktor Djula, 29-letni fotografski pomočnik s Polzele in Gradišni Franc, 38-letni rudar brez stalnega bivališča. N. v m. p.l

Bodoči program avstrijske vlade:

Utrditev domovinske misli

Dunaj, 17. avgusta. TG. Vrhovno vodstvo domovinske fronte skrbno pripravlja notranjepolitično utrditve avstrijske misli, ker je po nedavnih hitlerjevskih manifestacijah ob priliki prenosa olimpijske bakle skozi Dunaj prišlo do zaključka, da se je v svojem optimizmu varalo. Mislili so namreč, da je večidel domovinske fronte, ki je danes edina zakonita politično-vzgojna organizacija v Avstriji, že popolnoma vdana tudi avstrijski državi misli in prežeta čistega avstrijskega rodoljublja. Takšen optimizem pa je bil pretiran, ker se je pokazalo, da so veliki deli domovinske fronte, recimo na Koroškem, na Dunaju in na Štajerskem v sporazumu med Dunajem in Berlinom videli kapitulacijo Avstrije pred Nemčijo in so z veseljem pričakovali, da bodo lahko s podvojeno silo začeli s hitlerjevsko propagando.

Na podlagi sporazuma z Nemčijo bi morala avstrijska zvezna vlada dati nekaterim vsemenskim skupinam večje svobode in jih celo pritegniti v vlado. Mislila je celo, da bi tudi avstrijskim narodnim socialistom omogočila sodelovanje v skupni vladni domovinski fronti. Toda izkušnje zadnjih tednov so avstrijski vladi prinesle dokaz, da je notranja utrditve avstrijske misli še zelo šibka in da je v Avstriji še pretežen del ljudstva, ki čaka na prvo prilostno večje politične svobode, da bo z vsem razmahom začel delati propagando za hitlerizem in za združitev z Nemčijo.

Novi vrhovni vodja domovinske fronte Guido Zernatto ima torej polne roke dela. Zadnji teden je sklical v Št. Gilgeu na Salzburškem sestanek

vodij domovinske fronte, kjer se je tudi iz ust koroških, dunajskih in štajerskih zastopnikov lahko prebrical, da posebno avstrijska mladina še ni zrela za popolne svobode in da bo treba za delo še bolj trdo prijeti in obstoječe avstrijske rodoljubne organizacije še bolj izčistiti, predno bo mogoče misliti na kakšno razširitev političnih svobod. Zdi se, da se vrhovni vodje sedaj bavijo z strumno organizacijo enotne mladinske organizacije, pri kateri bi odleteli iz vodstva Heimwehrovi starega Starhembergovskega kova in ki bi bila skoraj izključno v rokah Schuschniggovih mož. Schuschnigg pripravlja tudi tozadevni enotni mladinski zakon, ki bo začrtal okvir za delovanje mladinskih društev. Šele potem, ko bo imela mladina varne ograje okrog sebe in se izven zakonitih mladinskih društev ne bodo mogle pod nobenim pogojem uveljavljati kakšne zakrinkane protipostavne organizacije, šele potem bo mogoče misliti na razširitev političnih svobod in na sprejem narodnih socialistov in vsemencev v aktivno sodelovanje z domovinsko fronto. Prej pa bi to ne bilo varno.

Jesenski program zvezne vlade je torej z ozirom na položaj, ki je nastal s sporazumom z Nemčijo, sledeč: Počakajmo na zunanje politične posledice tega sporazuma, organizirajmo se na znotraj, utrdimo postojanke avstrijske domovinske fronte in šele potem, če bo kazalo, bomo razširili krog sodelnikov tudi na narodne socialiste. To je avstrijski program. Toda kakšen je program nemških hitlerjevcev?

Vesti iz Beograda

Belgrad, 17. avg. AA. Na podlagi sporazuma odstopajo nemške železnice naši železniški upravi po potrebi gotovo število posebnih vagonov za direktni prevoz blaga (brez prekladanja) v Veliko Britanijo. Ti vagoni za ladje se lahko porabijo za prevoz sadja, povrtnine in drugih živih. Voznina za prevoz v teh vagonih se računa po rednih ali znižanih tarifah. V korist nemških železnic je treba od vsake pošiljke s tem vagonom plačati dodatek v znesku 800 Din. Izvzete so pošiljke zaklane in žive perutnine, zaklane divje perutnine, svežega sadja, grozdja, paradiznikov in jajc. Vagoni se morajo naročiti na nakladalni postaji 6 dni prej. Pri naročilu je treba položiti 1000 Din za vsak vagon na račun. Po naložitvi se ta znesek vrne. Če se naročni vagon odpove, se gornji znesek po odbitku stvarnih stroškov vrne.

Belgrad, 17. avg. AA. Ker narašča v zadnjem času ribolov po naših ribnikih, je nastala potreba sistematizacije in načrtne proučitve ribolovnih voda, da bi jih bilo mogoče intenzivno izkoriščati. Zaradi tega je kmetijski minister izdal sklep, naj se ustanovi komisija za izdelavo podrobnega predloga o ustanovitvi osrednjega zavoda za ribarstvo. V tej komisiji so načelnik živilorejskega oddelka inž. Budislav Cvijanović, vseuč. prof. dr. Simiša Stanković in referent za ribarstvo v kmetijskem ministru dr. Stanko Muzinič. Komisija bo morala v najkrajšem času predlagati kraj, kjer naj se zavod zgradi, obenem bo morala sestaviti potrebne elaborate o ureditvi zavoda itd.

Belgrad, 18. avg. m. Kakor smo izvedeli, bo češkoslovaško državno civilno letalstvo, ki opravlja sedaj potniško službo med Prago in Dubrovnikom, podaljšalo to črto do Tirana. Službo bodo opravljala letala, ki lahko pristajajo na kopnem in na vodi.

Belgrad, 18. avg. m. Čeprav stavka gostilničarjev proti pivovarjem snoči še ni bila končana, so vendar začeli v vseh večjih lokalih že točiti pivo. Vse kaže, da stavka ni imela nikakega uspeha.

Belgrad, 17. avgusta. AA. Z odlokom finančnega ministra se ustanovi nov oddelek finančne kontrole v Zagrebu — okolica 2.

Belgrad, 17. avgusta. AA. Z odlokom finančnega ministra je premeščen za starešino glavnega oddelka finančne kontrole v Celju Svetozar Bačić, poverjenik iz Siska.

Belgrad, 17. avgusta. AA. Na predlog upravnega odbora državne razredne loterije je kmetijski minister odredil podaljšanje veljave določb čl. 26 pravil za pooblaščenec prodajalce srečk državne razredne loterije za prihodnje (33.) kolo srečk. To podaljšanje določbe dodatka čl. 26 pravil se glasi:

Na podlagi prebitka ali dopolnilne kavicje po čl. 17 pravil za pooblaščenec prodajalce preko višine vrednosti srečk za dva razreda lahko upravni odbor te loterije na podlagi vloženih prošnji pooblaščenih prodajalcev srečk izjemno dovolj, da se lahko okoliščini s tem prebitkom kavicje največ do zneska vrednosti srečk in še za en razred za čas, dokler ne vzamejo srečk prihodnjega razreda, računajoč 6% obresti.

Pod sumom umora na zatožni klopi

Maribor, 18. avgusta.

Danes se je pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča zagovarjal 32-letni posestnik Aleksander Perš iz Šulinčev v Prekmurju, kateremu obtožnica očita, da 16. oktobra 1935 po zrelom prevdaru iz koristolubja in radi izvršitve ali prikritja drugega zločina usmrtil Franca Korošca na ta način, da ga je potem ko mu je odvzel denar, pahnul v Dravo, kjer je utonil.

Pokojni Korošec je imel tri hčerke in je, ker je bil vdovec, sam upravljal svoje posestvo. Ko je njegova najstarejša hčerka Terezija, poročena Perš odpravila, se je pričelo razmerje med njo in obtožencem, ki je daljni sorodnik njenega pokojnega moža. Obtožene se je preselil k Perševi, kjer sta dolga leta živela v konkubinatu in imela tudi več otrok. Njuno posestvo je mejilo na Koroščevo. Stari Korošec je v začetku nasprotoval temu razmerju, ker pa je bil napol gluhi in je rad pil, se je končno vdal in sprijaznil s Peršem, ki mu je večkrat dajal za pijačo. Stari Korošec je bil skopuh in si ni ničesar privoščil. Ker tudi ni prav nič investiril v svoje gospodarstvo, si je prihranil precej denarja. Peršu je nekoč pokazal skrivališče, kjer je hranil svoje premoženje okoli 30.000 Din.

Obtoženi Aleksander Perš je po izjavah raznih prič in žandarmerije nevaren tip. Bil je že večkrat predkaznovan pred prevratom od madjarskih, po prevratu pa od jugoslovanskih sodišč. Vsi sosedje so se ga bali in si nikoli niso upali pričati proti njemu. In še danes vlada med njimi prepričanje, da mu bo uspelo, da se tudi tokrat reši vsake kazni.

15. oktobra preteklega leta se je Korošec prvič pripeljal v Maribor, kjer je moral pred okrožnim sodiščem v neki pravdi proti svojemu sosedu Jožetu Bedeku nastopiti kot priča, za spremlevalca je vzel obtoženca, ki Maribor dobro pozna. Z njima sta se peljala tudi Bedek in njegova žena. Vsa

družba je prispela v Maribor proti večeru in skupno iskala prenočišča, pa ga po gostilnah niso mogli dobiti. Končno je neki kočijaš vzel oba zakonca Bedekova pod streho, Korošec in Perš pa sta še naprej iskala prenočišča. Stari Korošec je bil dobro razpoložen, ni pa bil vinjen. Ker je bil gluhi, je po cesti govoril tako glasno, da ga je neki stražnik moral pozvati k miru. To se je zgodilo okoli polnoči. Ko sta zakonca Bedekova drug dopoldan prišla na sodišče, sta našla Perša samega. Perš jima je pripovedoval, da sta s Korošcem ponoči v nekaterih gostilnah še iskala prenočišča, a so ju povsod odklonili, ker je bil Korošec močno pijan. Končno sta se znašla na sejmšišču pri Dravi, kjer sta zaspala. Ko se je Perš ob štirih zjutraj zbudil, je baje stari Korošec že izginil. Pri razpravi je Perš sodniku povedal, da ga je stražnik ponoči brčkone aretirjal, ker je po cesti kričal. Pri tem je stari Korošec skoraj gotovo pobesnel, nakar ga je policaj brčkone udaril s pendrekom po glavi, ga ubil, truplo pa vrget v Dravo, da bi na ta način zakril svoje dejanje. Pri razpravi je bil Bedek oproščen, nakar so se vsi proti večeru vrnili domov. O Korošcu pa tudi policija ni vedela kaj poročati. Ko se je cela družba vozila z vlakom, se je Perš nenadoma nagnil skozi okno in vzkliknil, da vidi pogrešanega Korošca. Toda oba zakonca Korošca nista mogla zagledati. V Hočah je Perš izstopil in izjavil, da gre nazaj v Maribor po Korošca, ki ga je vzel za vodnika. Kmalu zatem se je pojavil Perš na Pragerskem, kjer je orožnikom pripovedoval o Koroščevem izginotju. Vsakemu, kateremu je pripovedoval o Korošcu, je pravil, da je izginil imel pri sebi denar. Vendar vse te izpovedi niso bile vedno enake. Enkrat je trdil, da je imel nekaj 100 Din pri sebi, drugemu, da je imel 10.000, tretjemu pa celo, da je imel 20.000 Din. Vsakomur je zadevo hotel prikazati tako, kakor da je Korošca ubil stražnik in ga nato vrget v Dravo. Isto zgodbo je pripovedoval tudi v Šulinčih, ko se je 17. oktobra tjakaj vrnil. Ker se Korošec le ni vrnil, so se orožniki začeli za zadevo zanimati. Perša so aretirali pod sumom, da je Korošca ubil in vrget v Dravo. Koroščevo hišo so natančno preiskali, niso pa našli nikakega denarja, čeprav je Perš sam priznal, da ga je Korošec imel in da je vedel za skrivališče, v katerem je bil denar shranjen. Vse kaže, da se je Perš tega denarja polastil. Dne 23. okt. 1935 so v Dravi v Markovčih pri Ptuj našli utopljeno, v katerem so ugotovili pogrešanega Korošca. Korošec je bil brez sulkje, iz česar je sklepali, da mu je bil denar odvzet. Perš ga je, kakor sklepajo, ubil in smil v Dravo.

Pri razpravi taji Perš vsako krivdo. Vendar pa vsi indici pritirujejo obtožnici. Razprava ob času poročila še traja.

Zopet dve žrtvi Drave

Danes je Drava zahtevala zopet dve novi žrtvi. Ob 2. popoldne se je šel kopat 15-letni učenec II. razreda realne gimnazije Jožef Cohlter iz Vodnikovc ulice v Studenici. Napotil se je proti znanemu studenskem gozdu. Tu se je pridružil skupini kakih 8 fantov, ki so okoli 3. ure hoteli preplavati na nasprotni ležaji Mariborski otok. Pri tem je Cohlterja zaneslo v vrtince, Zagrabili so ga valovi in začel se je potapljati. Klical je na pomoč. Ker pa tovariši, 12 do 15 let stari fantje, niso bili izurjeni plavalci, si nihče ni upal v bližino potapljajočega in tako je ta izginil v derocih valovih nesrečne Drave.

Dobroba nesreča se je dogodila proti večeru nekako okoli 5. ure 13-letnemu učencu 3. razreda osnovne šole v Krčevini Lubeju Josipu, doma iz Dolnje Počehove. Kopal se je z večjo skupino mlajših fantov pod dravskim mostom na levem bregu. Ker ni znal plavati, si je upal v vodo le do pasu, nenadoma pa mu je zmanjkalo tal pod nogami. To je opazil sokopalec 14-letni Vodušek Viljem, ki je hotel Lubeja rešiti s tem, da ga je zgrabil za lasce. Lubej pa se je zvil iz Voduškovih rok in odnesli so ga hladni dravski valovi.

Francoski list o Jugoslaviji

Pariz, 17. avg. AA. List »Hautes etudes commerciales«, ki je glasilo združenja bivših slušateljev trgovske šole, posveča Jugoslaviji posebno številko. Članke so prispevali tudi bivši jugoslovanski slušatelji te šole. Številka je zelo okusno opremljena. Krase jo tudi novy doslej še neobjavljeni posnetki. Naslovno stran krasi krasna reprodukcija Meštrovičevega dela »Moja matič«. — List objavlja niz informativnih člankov o zgodovini Jugoslavije, o njenih prirodnih bogastvih, letopah in gospodarskih virih, o delu na socialnem in zdravstvenem polju, o duhovnem življenju in o telesni vzgoji mladine. Posebno lep članek je posvečen Oplencu. Gospodarski članki so opremljeni z najnovejšimi statističnimi podatki. Posebno zanimivi so članki o jugoslovanskih državnih finančah, o jugoslovanski zunanji trgovini, o trgovskih stikih med Francijo in Jugoslavijo, o najvažnejših jugoslovanskih pridelkih in o jugoslovanski industriji. Več zelo uglednih osebnosti priobčuje svoje poslanice.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 18. avgusta: Helena.
Jutri, sredo, 19. avgusta: Ludovik.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Ma, rijn trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Vpisovanje v obrtno-nadaljevalno šolo v Ljubljani. Šolski odbor strokovno-nadaljevalnih šol v Ljubljani obvešča mojstre, vajence in starše, da je vpisovanje v 1., 2. in 3. razred vseh obrtno-nadaljevalnih šol v Ljubljani v nedeljo 23. avgusta 1936 med 8. in 12. uro dopoldne pri vodstvih imenovanih šol. — Pouk v 1. in 2. razredu se prične prve dni septembra, v 3. razredu pa prve dni oktobra (natančen dan o tem določijo vodstva in obveste o tem učence pri vpisovanju).

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 18. avgusta: 12.00 Odmevi iz Romunije (ploščice) 12.45 Poročila, vremenska napoved 13.00 Napoved časa, sporod, obvestila 13.15 Valčkova ura (ploščice) 14.00 Vreme, borzni tečaj 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, sporod, obvestila 19.13 Nae, ura: Iz naše poezije: Melodramske recitacije 19.50 Plošče 20.10 Pravno predavanje: g. Valentin Bidovec Kaj določa zakon o občinskih volitvah 20.30 Premos iz Dobrovič Koncert: zdravilškega salonskega orkestra 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, sporod 22.30 Narodne pesmi poje kvartet »Fantje na vasi«.

Drugi programi

Torek, 18. avgusta, Beograd 1: 19.50 Orkestralni koncert, 20.50 Vokalni koncert g. Paja Grbe, člana zagrebške opere, 22.00 Premos glasbe kavarn, Beograd 11: 20.00 Jugoslovanski pesniki diplomati, (književnik Dragomir Aleksić) — Zagreb: 20.00 Klavirski koncert Petra Dumičevića, 20.30 Koncert moškega, vokalnega kvarteta s sodelovanjem radijskega orkestra 21.30 Laha-kvarteta s sodelovanjem radijskega orkestra 21.55 Premos glasbe iz restavracije »Kolo« — Dunaj: 20.00 Večer opere, glasbe 22.30 Orgelski koncert 22.55—1.00 Laha-rette glasbe 22.30 Orgelski koncert 22.55—1.00 Laha-rette glasbe — Berlin: 20.10 Pester glasbeni program — Budimpekta: 20.30 Koncert opernega orkestra 22.15 Cl-ganska Kapela — Deutschlandsender: 0.55 Plesna glasba — Mitel: 20.45 »Il Guarany«, opera v 4 dejanjih — Rim: 21.15 Koncert pihalnega orkestra 22.15 Laha-glasba — Praga: 21.00 Koncert radijskega orkestra — Varšava: 19.00 »Nadstropje višje«, opereta 21.00 Koncert vaskega orkestra 22.35 Laha-glasba.

Zadnje ure velike olimpijade

Berlin, 16. avgusta.

Velika športna manifestacija v Berlinu se bliža koncu. Tekmovalci so se že skoro vsi poslovili med tednom in odnesli v svoje dežele več ali manj kolajne. Ne nekateri so še ostali, da bodo prisostvovali svečanemu zaključku.

Ni manjše zanimanje ni bilo za konec olimpijade, kakor za začetek. Posebni vlaki so pripeljali z vseh strani velike množice ljudstva, predvsem Nemcev, ki so hoteli svoje fante, zmagovalce, ob zaključku pozdraviti in se jim zahvaliti za veliki trud, ki so ga vložili v tekmovanje ter tako Nemčiji priborili naslov svetovnega športnega prvaka.

Dopoldne je bilo tekmovanje v jahanju, pri katerem so zmagali Nemci. Tekmovali so v skupinah in pa posamezno. Nemci so zmago svojih sprejeli z velikim navdušenjem in zmagovalce sprejeli z velikim halojem.

Dopoldne je bilo istotako tekmovanje naj-boljših moštev v jahanju. Naposled je bilo še tekmovanje 4 krat 200 m in 4 krat 100 m, pri katerem so tekmovali le oni tekači, ki so med olimpijado dosegli najlepše čase.

Ob 16 je bil napovedan prihod Adolfa Hitlerja. Tekmovalci so se zbrali v areni, ljudstvo pa je z velikim navdušenjem sprejelo svojega vodjo. Hitler je stopil na tribuno ter se v kratkem govoru zahvalil vsem tekmovalcem, ki so se tako lepo in hrabro borili za idejo športa in za čast svojih narodov.

S tem je bila velika olimpijada končana. Mnogi so odnesli zmage, kolajne in zavesti, da so se častno borili. Mnogo pa jih je odšlo žalostnih, brez zmag in kolajne. Kakor pa pri vseh velikih tekmovanjih ne more iti vse v zadovoljstvo, tako je bilo tudi pri olimpijadi v Berlinu. Nekateri se vračajo pri-krajšani na številu točk. Gotovo je, da se bodo začela na vseh koncih in krajih pritoževanja in bo prelitega še veliko črnih. Najbolj pa so uspeha vso-seli Nemci, saj jim je tekmovanje vse skozi dobro uspelo.

Na Dravskem polju

zopet dva požara

Ptuj, 16. avgusta.

Gasilec na Zg. Dravskem polju nimajo miru in so primorani biti v stalni pripravljenosti. Komaj pogasijo ogenj v enem kraju, že jih kliče plat zvona v drugi kraj. Tako smo imeli pretekli dan zopet dva požara. Prvi požar je izbruhnil pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju pri posestnici Jeri Planinšek. Ogenj se je z bliskovito naglico razširil na gospodarsko poslopje Jožefa Drevenška. Obe-ma posestnikoma so zgoreli vsi gospodarski ob-jekti z vsemi poljedelskimi pridelki. Gasilec iz Sv. Lovrenca se je z velikim trudom posrečilo po-zar omejiti, sicer bi lahko postala cela vas žrtev ognjenega elementa. Škoda, ki jo je povzročil po-zar omenjenima posestnikoma, presega 50.000 Din in je krita le deloma z zavarovalnino. Kakor se je dogladno, je zanetil požar neki 7 letni otrok.

Skoraj v istem času je začaralo nebo nad va-sjo Skorba, občina Slovenja vas. Požar je izbruhnil pri pos. Mihaelu Zunko, ki mu je zgorela hiša s poljskimi pridelki vred. Gasilec iz Gorečje vasi se je bilo zahvaliti, da se ogenj ni razširil na so-sednja poslopja, ki so bila v veliki nevarnosti. Ško-da se ceni na 15.000 Din, ki je krita le deloma z zavarovalnino. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Smrt pod vlakom

Ko je v nedeljo, 16. t. m., vlak, ki odhaja iz Ptuja ob 5 zjutraj, privozil v bližino postaje na Hajdini, se je nenadoma vrغل pod stroj neznan moški, ki ga je stroj popolnoma razmesaril in mu je kolesje odrezalo glavo. Orožniki iz Brega so se takoj podali na kraj nesreče in ugotovili, da je ne-znanec identičen s 70 letnim Ivanom Tomančičem, krojačem iz Nove Gradiške v Slavoniji. Tomančič je rodom iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju, ži-vel pa je več kakor 30 let v Novi Gradiški. Ni še povsem gotovo, ali je izvršil samomor, ali pa se je dogodila nesreča. Verjetno je prvo, ker pri njem niso našli ničesar drugega kot listek, v katerem je navedel svoje ime in stalno bivališče Nova Gra-diška. Truplo so spravili v mrtvašnico na Hajdini, kjer ga bodo pokopali.

Vzgojni teden v Ljubljani

Letos ustanovljeno Pedagoško društvo v Ljubljani je pričelo s svojim prvim tečajem, ki traja od 17.—22. t. m. 180 udeležencev (nk) je dokaz, da je bila potreba po ustanovitvi Pedagoškega društva in po prireditvi tečaja povsem utemeljena.

Predsednik dr. K. Ozvald je otvoril tečaj s pozdravom na navzoče, kar je storil tudi v imenu rektorja univerze. V imenu JUU je pozdravil navzoče tudi njegov predsednik g. Dimnik, ki je na-glašal, da imamo Slovenci največ pedagoških društev, in sicer Slov. šol, Matico, Pedagoško centralo v Mariboru in Pedagoško društvo v Ljubljani (po-zabil je omeniti Slomškovo družbo, Katehet. društvo in Krščansko šolo). Hrvati imajo svoj »Hrvatski ped. zbor«, Srbi pa »Ped. društvo«. Izrazil je željo, da bi se vsa društva združila v »Jugoslovanski pe-dagoški Matici«.

Prvi predavatelj dr. K. Ozvald je govoril o temi »Obrazovni pomen svetovnega naziranja in ljudske morale«. Razpravljajoč o moralah, o demoralizaciji, o novi morali, o razmerju med etiko in moralo, o samomoru, svetovnih naziranjih vobče, o prognozi za bodočnost, je razgalil pred poslušalci vso strahotnost krize sodobnega izobraženca, ki mu je groba dobičarska usmerjenost zmehanizirala dušo, kateri Boga zgolj dokazuje, odklanja, išče, dočim preprost človek lahko reče: Poznam Njega, ki sem nanj veroval.« Zivo pešanje moralnega ču-ta sili človeka do obupa, zlasti pa našo inteligenco, ki se kaj rada ima za kaj boljše. Toda ljudstvo, po-sebno pa negospodski sloji našega naroda, pa je si-len rezervuar moralnih moči. Vsa kultura je sicer aristokratska, da več poedincem odpira nova pota. Ako pa odpira pot do uspeha, to pa zavisi od ljud-stva, ki jih lahko sprejme ali zavrne. Kdor njego-vega življenjskega naziranja in kolektivne morale, teh dveh velikih sil ne prizna, ne sodi za učenika, vzgojnika in obraznika. Lepo je povedal, da to, kar žene ljudi še opoldan v cerkve, kar služkinjo že ob štirih iz postelje vzdigne, da k maši gre, ni obup v življenje, ne iskanje nadomestila za ono, kar ima mešan v zabaviščih, buduarjih itd., kar se toli-kokrat rado in napačno poudarja. Zivo vero imeti, se ne pravi obupati in trpljenju sedanje dobe, am-

pak trdno stati kljub temu, da se svetovni nazori menjavajo vse po dnevnem času in kraju. Citira I. 1914 izšlo Paja Radosavljevičev knjigo »Biblij-ska pedagogija«, kjer pravi: »Vzgajati kak narod in se ne ozirati na njegovo vero, se pravi zdraviti človeka in ne poznati njegove bolezni. Verska vzgo-ja ima ogromen pomen za vsak nadod...« in Ros-seggerjeve besede: »Kdor ne živi z ljudstvom, zanj ni lahko približati se mu. Treba je posebnega klju-ča, če hočemo odkleniti srce ljudstva. Poučevati kmetško ljudstvo je večja umetnost nego zabavati salonsko družbo. Kdor bo iskal pot do ljudstva s svetilko kritike, ta je ne bo našel. Ljudstvo ni ga-lerija slik.« H koncu je predavatelj dostavil:

»To velja do pičice za odnos naše inteligence do bogovernosti, svetovnega nazora in morale na-šega ljudstva. Le tisti, ki je sam šel skozi ljudsko tradicijo, da bo znal vzgajati.«

Za krasno predavanje je žel prisrčen aplavz.

Popoldne ob 16 je imel predavanje dr. Brumen z naslovom »Učitelj, vzgojitelj, človek«. Pokazal je v svojem globoko zasnovanem referatu bistvo ide-alnega vzgojnika, ki je z gojcem in po obrazo-valni vrednosti nosilec prave kulture, predvsem pe-dagoške kulture. Govoril je o tem, kako morejo znanstveni izsledki pomagati, da vzgojimo celega človeka in jih nasprotno nikakor ne moremo izlo-čiti. Vzgojnik naj ne bo le vzgojitelj in učitelj, am-pak cel človek, živ človek, socialna pojava, politično aktiven itd. in ne osebno okamenen. Poudaril je sicer, da je do teh zaključkov prišel zgolj s tem, da podaja do prožnih meja popolnosti izklesano osebnost vzgojnika z namenom, da iz tega skuša najti vsak samega sebe v najvišji obliki.

Predavanje je bilo nekoliko posredno dopolnilo prvemu in izpraševanje vzgojne vesti za vse ude-ležence in je kot tako doseglo svoj namen, vzbudi-ti in pozitivno pravega vzgojnega duha, kakor je po-udaril dr. Gogala.

Po obeh predavanjih je sledila živahna debata, ki je bila ves čas v mejah dostojnosti, kakor gre to vzgojiteljem in ped. znanstveni ustanovi, kakršno je Pedagoško društvo.

Sociološko predavanje za srednješolske učitelje

Včeraj, dne 17. avgusta se je pričel socialni tečaj za srednješolske učiteljstvo v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Iz kroga udeležencev se je v teku debate izrazila želja, da bi dobil vsak udeleženec v roko dispozicijo predava-nja za vsak tečaj. Tej želji je takoj mogoče ustreči le na ta način, da se načrt predavanja objavi v časopisu. Prof. dr. G. Gosar bo obravnaval v predava-njih dne 18., 19. in 20. avgusta naslednje snov:

I. V torek, dne 18. avgusta:

Prvo predavanje: Kapitalizem, njegov gospo-darski in socialni značaj. Bistvo modernega men-jalnega gospodarstva. Pojem kapitalizma v gospo-darskem in socialnem pomenu. Gospodarski zna-čaj in pomen kapitalizma in njegove meje; social-na karakteristika modernega kapitalizma in nje-gove posledice.

Drugo predavanje: Razvoj kapitalizma in nje-gove posebnosti v najnovjši dobi. Kapitalizem v dobi svojega postanka in začetnega razvoja; no-tranje spremembe v strukturi modernega kapita-lizma, racionalizacija in birokratizacija kapita-lističnih velepodjetij in njene posledice. Spremembe v vnanji gospodarski strukturi sveta in njene posledice.

II. V sredo, dne 19. avgusta:

Prvo predavanje: Narodno-gospodarski pro-blemi modernega kapitalizma. Svoboda in veza-notnost gospodarstva. Gospodarstvo po načrtu (diri-girano, disciplinirano gospodarstvo). Problem svo-

bodne mednarodne trgovine in narodno-gospodar-ske avtarkije. Gospodarske krize. Podružabljenje gospodarstva in njegova organizacija. Gospodarstvo in politika.

Drugo predavanje: Socialni problemi moder-nega gospodarstva. Vprašanje kapitalizma v gospo-darskem smislu. Ali se da odpraviti in s čim bi ga lahko nadomestili? Nujnost meznega razmerja in njegovi problemi. Vprašanje sodelovanja delavcev v vodstvu podjetij. Vprašanje pravične meze ali plače. Minimalne in družinske meze, udeležba na dobičku, pravice starejših delavcev v podjetjih. Problem brezposelnosti; vprašanje inteligenčnega proletariata. Zensko vprašanje: (socialno zavarova-nje itd.).

III. V četrtek, dne 20. avgusta:

Prvo predavanje: Boljševizmo in fašistično re-ševanje socialnega vprašanja. (Gospodarski in so-cialni sestav boljševizma, fašizma in nemškega na-rodnega socializma. Njihova sorodnost. Pozitivne in negativne strani teh poskusov.)

Drugo predavanje: Problem dosledne samo-upravne občestvene ureditve gospodarskega in družabnega življenja vobče. Nujnost občestvene or-ganizacije vsega gospodarskega in družabnega življenja. Samoupravno načelo kot osnova take ure-ditve. Potreba in pomen intenzivne strokovne in socialne izobrazbe in vzgoje. Naloga srednjih šol.

Glede popoldanskega sponeda objavlja kralj. banska uprava, da bo prof. dr. K. Ozvald predaval o šolstvu v Nemčiji v torek, dne 18. avgusta ob 16.

Vprašanje delavske zaščite

K vprašanju ustanovitve društva dolžnikov in kmečke zaščite nam piše preprosti delavec to-le:

Preprosti delavec sem in mislim, da govorim iz srca nečestim prizadetim delavcem. Sedaj, ko se govori toliko o potrebi zaščite posameznih stanov, bi moralo priti do besede tudi delavstvo. Nedvomno ni nič manj prizadeto kakor kmetje, ki spadajo pod zaščito. Poznam nešteto soltrp-nov, ki so varčevali v času, ko še ni bila tako huda borba za zaslužek. Ustvarili so si skromno eksistenco ter zaupali svoje težko zaslužene pri-hranke hranilnicam. Tudi jaz sem si nekaj prihrani-l z največjimi žrtvami ter s stradanjem. Mislim sem na slabše čase in na bodočnost svojih otrok. L. 1929 sem vložil svoje prihranke v neko kme-čko hranilnico. Medtem so otroci dorasli za šolo. Živim v kraju, ki je oddaljen od prometnih zvez in šol, otroke bi pa vseeno rad izsolal, da bi se jim vsaj nekoliko bolje godilo kakor meni. Toda sedaj preživljam še posebno hude čase. Za-služka ni, ker se ustavljajo žage, ker odpuščajo delavce lesna podjetja, ki so prejneje čase daja-le vsaj nekoliko zaslužka. Za otroke moram pla-čevati šolskemu zavodu mesečne prispevke in bi krivavo potreboval denar. Od usli si ne morem več ničesar pritrpati, hranilnica pa mi seveda ne iz-plača ni ti pare.

Dovolj je jasno, da so delavci, ki so varče-vali ter si v pravem pomenu besede odtrgovali od usli, da so nosili prihranke v hranilnice, še po-sebno potrebni zaščite. Res je kmet steber drža-ve in ne sme propasti, kljub temu pa ne smemo pozabiti tudi delavca, ne smemo pozabiti na de-

lavski naraščaj, na mladino, ki je sedaj brez vsa-kega upanja v bodočnost, šole so ji zaprte, ker je starši ne morejo šolati, zaprte so ji delav-nice, ker je tudi vajencev povsod preveč, do-ma pa nimajo dovolj niti suhega kruha. Tudi de-lavcev ni malo in tudi od njih je odvisna naša skupna usoda. Ali ni v škodo države, če propada delavska mladina? Ali misli kdo, kaj bo iz nje? Seveda ni rešitve za delavstvo samo v tem, da bi dobili iz hranilnic svoj težko prislužen denar, pomagano pa bi bilo nečestim soltrpinom, ki so sedaj obsojeni brez zaslužka na propast! Kme-čka zaščita je potrebna, vendar pa s tem ni re-šeno, da so je potrebni vsi kmetje. Zaščiteni so tudi mnogi lahkomiselni gospodarji, tudi nekaj brezvestnih ljudi je med njimi, ki bi lahko plačali svoje dolgovce, a se seveda z veseljem poslužu-jejo zaščite, ki jim daje pothuho. Na drugi strani trpe zaradi tega nečesti varčniki, marljivi in skrbni delavci. Samo po sebi se razume, da prav zaradi tega ni dovolj zaupanja v denarne zavode, ker varčevalci ne dobe iz njih prihrankov, ko jih naj-bolj potrebujejo. Zato se tudi trezno misleče de-lavstvo dobro zaveda, kako velikega pomena bi bila sanacija denarnih zavodov za splošno po-zivljenje gospodarstva ter za omiljenje bede. Naj ne pozabljajo na nas pri akcijah za odpravo de-narne krize in naj se zavedajo, da je tudi de-lavstvo steber države, prav tako važen, kakor je n. pr. kmečki stan. Zato delavstvo misli, da bi bilo treba presojati upravičenost do kmečke zaščite individualno, ne splošno, kajti tudi v tem pogledu se zlorabe maščujejo baš na najrev-nejših ljudi.

Ptuj

Vlom v trgovino. V noči od 14. na 15. t. m. so neznan storilec vlomili v trgovino Franca Zagor-skega v Dornavi pri Ptuj. Nepridipravi so odnesli iz trgovine razno blago v vrednosti okrog 3800 di-narjev, med tem tudi nekaj gotovine, ki so jo slu-čajno v trgovini našli. Za storilci še do sedaj ni sledu. Orožniki iz Ptuja so uvedli obširno preiskavo.

Nezgoda. Hudo se je ponesrečila 9 letna Milica Breznik, hčerka dninarja iz Huma pri Ormožu. Pa-dla je z voza na srp in si nevarno porezala desno nogo. Otroka so spravili v ptujsko bolnišnico.

Smrtina kosa. V Orešju pri Ptuj je umrl ugled-ni posestnik Anton Blažek v starosti 79 let. Blag-mu spomin!

Na državni resni gimnaziji v Ptuj se vršijo razredni in popravni izpiti po naslednjem redu: dne 26. avgusta t. l. razredni izpiti za II. a in V. razred, dne 27. avgusta popravni izpiti za I. b in II. a raz-red, dne 28. avgusta popravni izpiti za II. b in V. razred, dne 29. avgusta popravni izpiti za III. a, III. b, VI. in VII. razred, dne 31. avgusta popravni izpiti za I. a razred ter nižji in višji tečajni izpit.

Pretepač dobil svoje

K večeršnjemu poročilu fantovskega pretepa v Crni prinašamo sledeče:

Na praznik 15. t. m. okrog 10. ure zvečer je bilo več fanov v gostilni Kuhar (po domače Se-mering), katere najemnik je Slevce. Fantje so mirno pili ter se zabavali. Kmalu je prišel pred gostilno s kočem obozoro Sušnik Janez z Zage ter hotel na vsak način v gostilno. Gostilničar Slevce, zave-dajoč se položaja, je takoj prepovedal tudi osta-lim gostom dati pijače, Sušnik Janeza je pa na lep način odpravil. Čez nekaj časa je Sušnik Ja-nez zopet prišel do gostilne Kuhar. Ko je gostilničar opazil vračajočega se Sušnika Janeza, ga je znova nagovarjal, naj se odstrani in pripomni, da itak nikdo več ne dobi pijače. Sušnik J. se ni nikoli odstranil in je prosil gostilničarja, naj ga pusti v gostilno, da bo samo nekaj pogledal in je na ta način pregovoril gostilničarja, da ga je res spu-sstil v gostilniško sobo. Čim je stopil v gostilno, je takoj pričel izzivati mirno fantovsko družbo, najbolj pa je vzel na piko Sušnika Franca z Zage št. 4 obč. Kaniška Bistrica. Njegov brat Anton Sušnik pa je takoj energično pozval Janeza Suš-nika na mir in zahteval, da se odstrani, ker so vsi gostilniški gostje mirni. Sušnik Janez, ne me-neč se na opozorilo, je v hitrih navahil z nožem na Sušnika Franca, ter ga po trebuha samo malo opraskal. Sušnik Franc, videč da ima pred seboj znanega izzivača, je hitro skočil čez mizo v upa-nju, da pobezne napadalca. Med tem je Janez že skočil za njim ter mu zasadi nož v obe pleči in mu zadal težki rani, da mu je moral nuditi po-moč g. dr. Majarišič iz Kamnika.

Ko je Sušnik Anton, brat ranjenega Fran-ce-ta, videl, kaj je napravil Sušnik Janez, je takoj pograbil za bližnji stol in ga pobil na tla. Sušnika Janeza je neki voznik v nedeljo zjutraj pripeljal v Kamnik, od koder je bil takoj z avtobusom pre-peljan v ljubljansko splošno bolnišnico.

Sušnik Janez je bil zaradi takih deliktov že kaznovan in je v splošnem znan kot nasilen de-morizec ter strasten pretepač.

Brezvesten napad

V nedeljo je prijavil tuk. orož postaji Spruk Gregor iz Gozda, da sta ga dva fanta, kalera do-bro pozna in sta doma iz Zg. Kalša, pred gostil-no Ramšak v Krivčevem okrog 9. uri zvečer brez povoda poklicala k sebi, ter ga pričela pretepati z nekimi latami. Pri tem je dobil na desni strani čela 5 cm dolgo rano in po desni nogi in roki več krvnih podpludb. Pod težo udarcev se je zrušil na tla in se tako nesrečno pretresel pri padcu, da je bruhal kri in moral šli dni ležati v postelji. Napadalca pa se zagovarjata s tem, da je Spruk prišel iz gostilne in ju hotel brez povoda z nožem napasti, zaradi česar sta bila primorana uporabiti late. — Zadevo bo na podlagi orožniške ovadbe razčistilo tuk. okrajno sodišče.

Slovenska krajina

Slovenska Krajina se organizira. Ni skoraj vasi v Slovenski Krajini, kjer se ne bi ustanovila JRZ. Zadnje čase pa zelo hitro napreduje orga-nizacija kmečke zveze širom Slov. Krajine, po-sebno se je prav močno usidrala med slovenskim prekmurskim ljudstvom lendavskega sreza. Prek-murski kmetje z največjo vneto pristopajo k tem-u kmečkemu pokretu, zavedajoč se, da jih le njihova stanovska organizacija more pripeljati iz težkega gospodarskega položaja do boljših ča-sov. V juliju in avgustu so se kmečke zveze usta-novile v sledečih župnijah: Lendava, Cresovci, Turnišče, Dobrovnik, Belinci in Bogojina. Pri ustanovitvi sta večinoma govorila narodni posla-nec lendavskega sreza dr. Franc Klar in bano-vinski svetnik ter voditelj Slov. Krajine župnik Jožef Klekl.

Sobota. Sedanji ravnatelj dijaškega zavoda »Martinišča« v Soboti in gimnazijski katehet g. dr. Kelenc Tomaž, je premeščen na novi dijaški zavod v Split. Z dr. Kelencem izgubi Slov. Kra-jina ne samo gorečega duhovnika ter izvršnega pridigarja, ampak tudi gostoljubnega ter prijaz-nega gospoda, katerega je ljubilo in spoštovalo vse, kar ga je poznalo. Za novega ravnatelja na mesto dr. Kelenca je imenovan prečastiti g. Ivan Vogrin, ki je doma iz Slov. Krajine. Za gimnazijskega kateheta pa je imenovan Šostarec Alojzij, ki je bil do sedaj kaplan v Turnišču.

Politični sestanki g. poslanca dr. Klara. Zad-nje štirinajst dni je imel nar. poslanec dr. Klar več političnih sestankov po lendavskem srezu. Navzoči so z največjim zadovoljstvom sledili iz-vajenjem g. poslanca, ki jim je razložil politični položaj in vse tiste ugodnosti, katere je spravil za Slov. Krajino, posebno za srez Lendava, iz bednostnega fonda.

Številni ognji v severnem delu Slov. Krajine. Severni del Slov. Krajine, tako zvano Goričko, posebno vasi Selo, Vučja gomila, Fokovci, Prosenjakovci, so postale torišče neprestanih požaro-v. Skoraj ne mine teden, da ne bi bili večji ali manjši požari. Komaj pogasijo gasilci v enem kraju, že jih kliče plat zvona v drugo vas. V šti-rih mesecih je bilo v teh vaseh že nad 20 požaro-v.

Nesreča v rudniku

V rudniku v Medvedeah se je dogodila v so-boto, 15. t. m., na vse zgodaj nesreča, ki je zahte-vala smrtno žrtev. Rudar Jožef Krošl je padel z odra v globočino 10 m na trda tla in se pobil na glavi tako hudo, da je obležal nezavesten. Ptujski reševalci, ki so bili poklicani telefoničnim potom, so ga nemudoma prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer pa je eno uro pozneje poškodbam podlegel ne da bi se zavezel.

SK Atletik: ISSK Maribor 3 : 1 (0 : 1)

Celje, 16. avgusta.

O praznikih sta se vršili v Celju dve prijateljski tekmi prvorazrednih klubov. Včeraj, na praz-nik dopoldne so Atletiki in prijateljski tekmi na svojem igrišču pri Skalni kleti šle v drugem pol-čaju zmagali v deloma spremenjeni postavi nad Mariborčani z rezultatom 3:1. Maribor, ki je v pr-vem polčaju tehnično nadkriljeval svojega nasprot-nika, je v drugem polčaju popustil. Atletiki so imeli predvsem dobro obrambo, so pa zaigrali v drugem polčaju precej požrtvovalno in tako zma-gali. Sodil je dobro g. Vebler. Pri tekmi so gostje pokazali lepo disciplino, ne tako pa ob svojem po-vratku pred celjskim kolodvorom.

Predtekma: rez. SK Jugoslavija; rez. SK Atle-tih 3:3 (2:0).

Naročajte in širite „Slovenski dom“!

Pasje dirke na Angleškem

Dne 27. junija so se vršile v surreyskem mestu Epsomu, svetovno znanem dirkališču na Angleškem, tradicionalne tekme prepelčarjev. Ta panoga športa je zavzela zadnja leta med bogatimi športniki onkraj Prekopa poleg konjskih dirk neznanski razmah. Do četrtil milijona ljudi se je zbrala v White City, da bi gledali obupno borbo za zmago in nagrado — v prvi vrsti kajpada za nagrado, ki predstavlja celo premoženje za zmagovalca. Saj dobi lastnik najboljšega tekača nič manj kot 1000 funtov (okoli četrtil milijona dinarjev), a tudi ostale nagrade niso skromne: druga znaša 250 funtov, tretja 100 funtov še trije drugi pa dobe po 50 funtov vsaki. Prihodnje leto bo prva nagrada povišana na 2000 funtov. Še večjega pomena kakor nagrada sama pa je za lastnika pasjega zmagovalca dejstvo, da se cena njegovega psa, ki ob začetku dirke znaša povprečno 250 funtov, po zmagi sama po sebi dvigne na približno 5000 funtov (to je na milijon dve sto petdeset tisoč dinarjev). To pa iz čisto enostavnega vzroka. Zmagovalce pri prepelčarskem derbiju more zahtevati poslej pri »spuščanju« svojega psa pristojbine po 50 funtov in more zanesljivo računati, da bo to zgodilo vsaj štiridesetkrat na leto. Ta dohodek, ki znaša letnih 2000 funtov, je lastniku zagotovljen najmanj za tri ali štiri leta, utegne pa tudi dalj trajati, kakor že nanesejo okoliščine.

Pes, ki služi milijone

Mick the Miller, ki je znan tudi kot filmski zvezdnik in ima zdaj devet let, je pridobil svoje-mu lastniku Kemptonu samo na nagradah že 13 tisoč funtov, med tem, ko mu je po svoji upokojitvi na domu zaslužil še nadaljnjih 6 tisoč funtov. In kakor se je Kempton nedavno izrazil, upa, da bo zaslužil z njim še nadaljnjih 6 tisoč funtov. Tako mu bo Mick, ki ga je kupil za 2000 funtov, zaslužil nad 26 tisoč funtov (okoli 6 in pol milijona dinarjev).

Spričo teh visokih števil je nedvomno izne-naden sam konjski kralj Aga Khan, čeprav lahko upa, da mu bosta njegova milijenca Blenheim in Mahmoud deset let zapovrstjo zaslužila vsaj po 14 do 15 tisoč funtov na leto. In nedvomno bi bil marsikak drug konjski gospodar vesel, če bi s svojim konjem dirkačem zaslužil vsotico 26.000 funtov. Zdaj pa vzemimo v poštev še stroške za vzdrževanje psa in konja. Martin Benson, lastnik znanega tekača Windsor Lada izda letnih 3000 funtov za vzdrževanje svojega konja, med tem, ko vzdrževanje plemenskega psa ne stane nad 50 funtov na leto, če pa se udeležuje dirke, ko ga ne smejo tako dobro krmiti, pa njegovo vzdrževanje ne zahteva niti 39 funtov letno.

„Upokojeni“ psi

Dirkalna doba prepelčarja znaša približno 6 let. Praviloma psov ne pripuščajo k dirkam, dokler ne dovrše 18 mesecev, po sedmem letu pa gredo dirkači v zaslužni pokoj. Povprečni stroški za vzdrževanje prepelčarja znašajo 48 funtov letno, pri čemer so vsi te vse pristojbine za dre-

siranje, cepljenje in davščine. Spričo velikanske razlike med vzdrževalnino konj in psov ni čudno, da je od leta 1927. do leta 1935. število v uradni seznam vpisanih dirkalnih psov od 2700 poskočilo na 52.000.

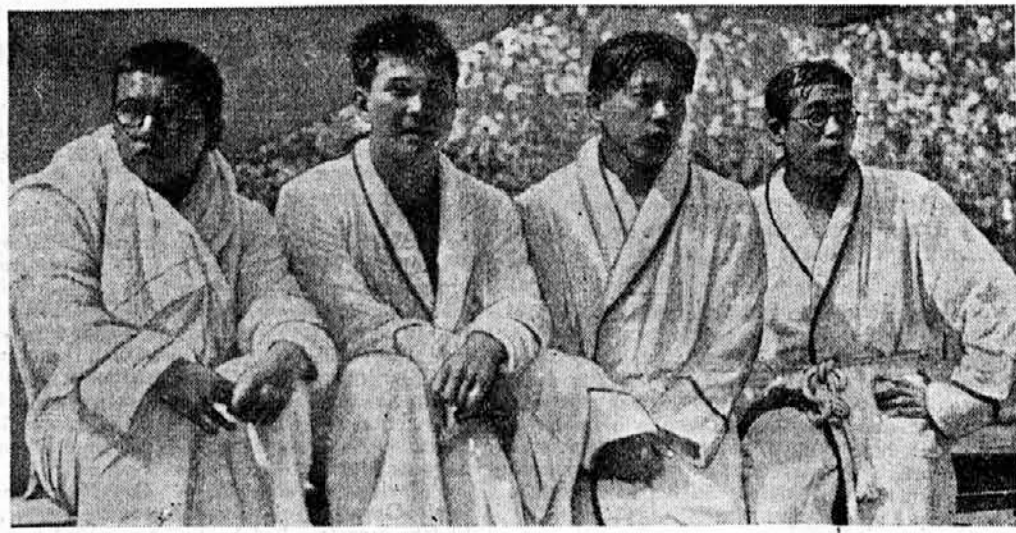
Zakonska naredba o stavah in loterijah, ki je lani stopila na Angleškem v veljavo, je dirkanje s prepelčarji še bolj popularizirala, čeprav je izbrisala 140 dirkalnih prog in znižala število letnih prireditev od 160 na 108. Kljub temu pa se občinstvo čedalje številneje udeležuje pasjih prireditev tako, da imajo pasje dirke povprečno do 20 milijonov posetnikov na leto, medtem ko jih imajo konjske samo do 4 milijone.

Vse drugačne pa so številke pri konjskih dirkah. Ob začetku športne sezone trenirajo v Angliji kakih 4000 konj. Od teh jih 300 nima sploh nikakršnega upa, da bi zmagali, 400 navadnih sejm-skih tekačev bi v dobrem primeru moglo zavzeti drugo mesto, četudi bi sprva utegnili zmagati, naslednjih 400 pa je sploh za tekmo nesposobnih. Na nesrečo pa stane treniranje slabega konja prav toliko, kolikor treniranje dobrega, in sicer 4 do 5 funtov tedensko. Z drugimi besedami, vzdrževanje dirkalnih konj znaša do 20.000 funtov na leden. In razen treh letnih velikih dirk, v Askotu, Goodwoodu in Newmarketu, ni mogoče dobiti 20.000 funtov presegajočega dobitka. To se pravi, da mora velika večina konjskih lastnikov tedensko več izgubiti, kakor pa more pridobiti. Pri vseh velikih pasjih dirkah pa znaša nagrada več kakor skupna vzdrževalnina psov. Razen tega more pes dobre pasme dobiti tudi manjše nagrade po 12 funtov v skupinskem ocenjevanju kot najboljši izmed štirih in lanko leto je neki prepelčar na ta način zaslužil nič manj kot 1000 funtov. Za zgled, koliko more rejec dobrih psov na Angleškem zaslužiti, naj navedemo glavne dobitke pri pasjih tekmah: Cafford Gold Collar 500 funtov, Greyhound Derby v White City 1000 funtov, Grand National v White City 500 funtov, Scurry Gold Cup v Claptonu 500 funtov, St. Leger v Wembleyu 500 funtov, Laureals v Wimbledonu 750 funtov, Cesarewich v West Hamu 500 funtov, Pall Mall Stakes v White City 500 funtov, a prihodnje leto bo v White City novo ustanovljena tekma G. R. A. Stakes nagrado po 1000 funtov. Nadaljnja prednost pri pasji dirki je to, da pes lahko dirka po trikrat na štirinajst dni ali pa celo po dvakrat na teden. Sivi Robber je v Manchesteru tekmoval šestkrat v šestih dneh in dobil pet prvih nagrad. To so kajpada izjeme, toda pri konjskih dirkah so tudi izjeme izključene!

Kakor pri konjih, tako je seveda tudi pri prepelčarjih zelo velikega pomena

rodovnik živali

Tako je n. pr. znani Mutton Cutlet pristen potomec Blanforda. Njegovi predniki so v zadnjih letih prešli nad 22.500 funtov nagrade. Pravijo, da ni imel niti enega manj vrednega potomstva. Mladiči že imenovanega Micka imajo vsi značilno belo liso na koncu dolgega repa. Beef Cutlet, sin Muttona, služi po 1.200 funtov na leto, in če

Japonski plavalci (od leve) Sugiura, Arai Yusa in Taguchi, ki so v stafeti 4 krat 200 m odnesli gotovo zmago.

ostane zdrav, jih bo služil lahko še pet let. Spuščajo ga 30- do 40-krat na leto po 30 funtov vsa-kočkrat Silver Seal, čigar roditelj je bil Mickov brat, je torej njegov tekmeec. Fine Jubilee, ki je v pičle pol minute pretekla 525 vatlov, je iz njegovega rodu in je pred kratkim imela sedem mladičev, ki so jih prodali po 120 do 190 funtov vsakega.

Baje je na Angleškem okoli 22.000 rejcev prepelčarjev in H. Sawtell ima v svojih slovitih pasjicah v Melkshamu nad 200 sivih psov. Kljub temu pa je pri lamskih tekmah dobil samo 151 funtov, med tem ko sta L. Parry in A. Jonas do-bila 3000 funtov, druga dva tekmece pa 2000 funtov. Samo 40 tekmovalcev ni dobilo lani v White City nikakršne nagrade.

„Stara Katra“ še živi

Pred nekaj meseci je iz londonskih ulic izgi-nila, po vsem mestu znana prodajalka užigalic, takozvana »Old Kate« ali »stara Katra«. Bila je hči nekega ameriškega polkovnika, in njeno pravo ime je Katarina Lucille Foote in pred mnogimi leti silno premožna. Stalno se suče v londonskem mestnem delu Aldwiche. Sedaj, ko se je po daljši bolezni zopet pojavila na svojem starem mestu, so časopisi obudili stare spomine, ki se nanašajo na to, po celim mestu znano in zanimivo osebo.

Pred 40 leti je imela vsega, karkoli ji je srce poželelo. Sla je k gledališču in imela velik uspeh. Trikrat je bila poročena in vsak njen mož ji je zapustil znatno premoženje. Danes nima ničesar, vesela je, kadar napravi dobro kupčijo s prodajo užigalic, ali jih radovednečki darujejo par peninj, ali celo šiling. In stara Katra rada pripoveduje o svoji preteklosti, zlasti, kako je v družbi gledališ-kih igralcev in celo slavne Lily Langtry poštovala v Monte Carlo. Vsak dan je sedela za igralno mizo v Kazini ter priigrala ogromne vsote. Nekoč ni dosti manjkalo, da bi bila razbila banko, kakor je znan izraz v igralških krogih, kadar nastanejo težkoče pri izplačilu priigrane vsote. Prijatelji so ji svetovali, naj spravi denar ter zapusti igralnico. Katra pa je bila trmasta in strašna igralka. Igrala je dalje, pričela izgubljati, zaigrala vso priigrano vsoto, nato pa še svoj denar, tako, da je v enem dnevu izgubila okoli 25.000 funtov šterlingov, kar bi znašalo po današnji vrednosti denarja okoli 6 milijonov dinarjev.

Kljub njenemu siromaštvu v kakršnem dan-danes živi, pa je »stara Katra« vedno vedra in vesela in, nekoč slavna igralka ter lepota za mal denar pripoveduje radovednežem svoje do-življaje tam na prometnem križišču londonskega Aldwiche.

V tuji koži

Londonski poročevalec Patrick Murphy, ki raziskuje življenje emigrantov je sklenil, da mora poskusiti stališče tujca brez znanja angleščine. Poslužil se je v ta namen ruščine, ki jo nekoliko pozna iz otroških let, ki jih je preživel na Ruskem kot sin inženerja v tovarni. Stopil je zgodaj v go-stilno in razločno dejal natakariči: »Jestij! Dekle je široko odprlo oči in ga vprašalo v angleščini, kaj želi?« Jestij! je ponovil Murphy. »Če potrebu-jete drože, (engl. Yeast) se zglašite pri peku na-sprote. — »Bože moj!« je vzdihnil lažni Rus. »Čuite no,« mu je pomilovalno rekla natakariča, »če ste vi vinjeni na vse zgodaj, pazite na straž-nika. Pojdite z menoj v umivalno sobo. Prinesla vam bom vode.« — Murphy je obupno odvrnil:

»Ja ruskij!«. — Zdaj je dekle razumelo in ga pomi-lovalno pogledala: »Ah, tako! Vi ste Rus in ne govorite angleški. Nimate denarja? Ne smete obu-pati. Saj boste našli zaslužek.« — Prinesla mu je kavo, kruh in maslo. Po zajtrku je šel Murphy v hotel in nagovoril vratarja. Ta je pazno poslušal ruščino, prikimal, vzel telefonsko slušalko in jo pomolil obiskovalcu, čim je dobil zvezo. Nekoč je odgovoril v ruščini: »Ali ste vi Rus? Zelite sobo? Potrudite se v hišo zraven, k brivcu. Tudi jaz sem Rus. Pomagal vam bom kot tolmač. Ve-ste, Angleži govorijo samo angleščino. To ljud-stvo se ne more naučiti nobenega drugega je-zika«. Murphy se je zahvalil in odšel v prepra-čanju, da si lahko pomaga človek v Londonu tudi z ruščino.

Obujeno življenje

»Izvestija«, (Moskva, 24. jul.) poročajo o za-nimivem poročilu D. N. Kaptereva v akade-miji znanosti. Leta 1934 pomladi je vzel razisko-valce v Skovorodnu na Daljnem Vzhodu onstran tečajnega kroga nekaj zemlje iz globine 4,25 m, kjer je stalno zmrznila. Pomladna odjuga nikoli ne sega nad 250 pod površino. Zmrznjeno blato so dali v posodo s prekapno vodo. Čim se je od-tajalo, so se pričeli oživljati in razvijati različni zarodki, poprej rastlinski: gobe, mah, trsje, in naposled tudi živalski v obliki jajčec drobnih rač-čev, (dafnij, ki jim navadno rečejo vodne bolhe). Vodno rastlinstvo se širi bujno. Račiči so zlezli iz jaje in do sedaj imajo nad 10 pokolenj potom-cov. Med tem je izven dvoma, da je znašalo zim-sko spanje teh organizmov vsaj od enega do treh tisoč let. Zdaj nadaljuje biogeokemični labora-torij akademije znanosti poizkuse z globljimi sloji tečajnokrožne zmrznele zemlje, da bi po mož-nosti obudili tudi več desetstotno let stare organiz-me terciarne dobe.

»To obleko sem dobila ob petindvajsetletnici svojega rojstnega dne.«

»O tedaj je pa zares že prava starinska čmet-nitnost.«

*

»Nezaslišano! V ženinem žepu sem našla štiri moška pisma.«

»Eh, prijatelj, to ni nič, jaz pa sem ondan na-šel v ženini miznici štiri neporavnane račune.«

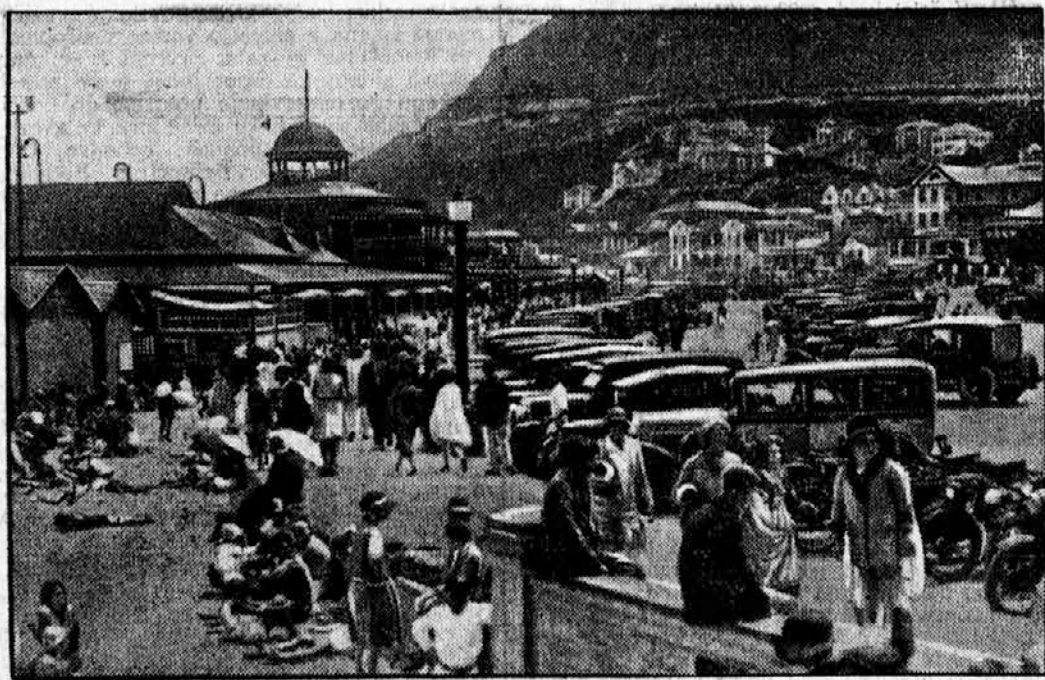
Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spo-minske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Vrvenje na ulici v južnoafriškem mestu Kapstadu.

Zeleni pekel

Ko sem prišel do križpoti, če smemo me-sto, kjer se srečata v džungli dve stezi, imeno-vati tako, sem v rdečkasti ilovici na tleh opa-zil množino sledov od kopit. Nisem bil še do-vojl izvežban, da bi lahko povedal, ali so bile sveže. Toda zaupal sem lastni sreči in jezdil dalje.

Na gozdove je spustila neizrekljiva tiši-na. Veter je nenadoma umrl in večerna so-parica, v kateri začno čivkati ptiči, še ni pri-šla. Bilo je okrog štirih. Solnce je vroče žgalo iz zahoda. Jezdil sem naravnost proti nje-govemu ognjenemu obličju.

Moje kljuse, majhen rjavec, je bilo pridno in voljno kakor krava, toda nisem mu prisojal velike združnosti. To je pri paragvajskih ko-njih najhujša napaka. Dežela še ni dovolj iz-trebljena, da bi lahko rastle trava v množini. Nemška detelja pa proti severu še ni prodrla čez argentinsko mejo. Čeprav so mezgi za dol-ge proge neobhodno potrebni, jih je v resnici nemogoče kje kupiti.

Cez nekaj časa sem prišel na jaso. V sen-ci drevja je stala majhna pločevinasta koč-a. Na njenih vratih sta sedeli dve postavi.

Ko sem prijel bliže, je vstal s pra-ga orjaški zamorec s kodrastimi lasmi in leske-tajočimi se zobmi ter me je pozdravil. Na nje-govi strani je stala bela ženska.

Mislil sem, da je zamorec njen služabnik. Govoril je samo portugalsko, dama pa, ki je bila po rodu Avstrijka, je govorila francosko, tako, da sem lahko malo povprašal po njenem življenju. Bila sta že 10 let poročena. Pred ne-kaj leti sta se naselila tu v gozdu in izsekala veliko jaso, na kateri sta sadila neko koreni-čevje. To koreničevje spominja na zunaj na pastina in ima tak okus kakor krompir.

Rad bi takoj pripomnil, da mi vzbuja v kulturni deželi pogled na belo žensko, ki živi v tesnem sožitju z zamorcem, skoraj telesni odpor in da mi začne slabiti. Toda v tem od-ročnem kraju je bil pa vtis čisto drugačen.

Bila sta prijatelja. To je razločno kazalo mirno smehljanje, s katerim je žena pogle-dala njega, kadar je govorila. Še bolj pa je to dokazoval njegov nežni izraz, če jo je prosil, naj mu da čašo vode. Njuno medsebojno ve-denje je izdajalo preizkušeno in iskreno tova-rištvo med dvema človekoma, ki sta se nauči-la smejeti istim šalam, ki sta se naučila, da medsebojne napake ljubezno prenašata. Živ-ljenje ju je združilo, da sta iz zrele Zelenega pekla iztrgala to, kar jima je bilo potrebno za obstanek. V neskaljeni sreči sta uživala sadove svoje pridnosti.

Kakor sta mi pripovedovala, Urio še ni bil prišel mimo. Prosila sta me, naj razpnem svojo spalno mrežo med drevjem in naj z nji-ma večerjam.

Ne vem, zakaj sem to odklonil. Najbrž sem storil to zaradi tega, ker nisem bil še nikdar

v pragozdu, ker sem hotel uživati to razburje-nje. Ko sem popil skledico kave, sem spet zase-del konja ter odšel samotni na pot. Sonce je naglo padalo po nebu.

Kmalu se je stemnilo. Zametasta tema je kar na mah padla na zemljo. Zrak je bil izredno svež in je znova oživil ves prostor s postava-mi iz zgodovine.

Spominjal sem se časov, ko sem se v svo-jem londonskem klubu teoretično razgovarjal o jezuitih. Spominjal sem se ur, ki sem jih prebil pri branju poročil o njihovih dogodivščinah.

Jezuitski misijonar, da je navajen, da na predstojnikovo povelje odrine na skrajni konec sveta, je že od nekdaj vzbujal moje navdušenje in moje občudovanje. Toda nikdar se nisem ju-nastava in srčne čistosti teh velikih mož zavedal tako, kakor tisto noč v pragozdu.

Predstavljal sem si, kako bratje v črnih suk-njah peš romajo po džungli brez steza in iščejo vode, ki jo bodo lahko kje našli, lahko pa tudi ne. To je kaj lahek plen za potikajočega se ti-gra, predmet upanja za krožečega svetlookega jastreba. To so bili neomejeni gospodarji nad ozemljem, v katero je kazal nos mojega konja. Tako neomejeni, da se je samodržec v Madridu tresel za svoj lastni vpliv in jih je velel pregnati. In prav ti možje so po dolgih letih vladanja, ki je nosilo vsemu kraju in vsem rodovom srečo, brez grenke besede odložili svojo službo in ce-lo domačine zadržali od divje vstaje. Sto let so žrtvovali v najtrži odgovodi in pomanjkanju, pa niso pokazali nobene grenkobe! Kakšno de-janje! Noč je bila jasna. Južni križ je dosti manj

veličastno, kakor pa sem domneval, visel po-ševno na zvezdnatem nebu. Črnlasti obrisi dre-ves so moleli v globoko sinjino neba, grmovje ob njihovem vznožju je požiralo njihova dela.

Molk je nekaj relativnega. Delavec se vrne iz središča mesta v predmestje in misli, da je tam tišina. Meščan pa, ki je vujen hrušča, trdi, da ne more spati zaradi razgrajanja na kme-tih. V resnici in docela nem je samo gozd. Če udari neokovano kopito ob kamen, vzbudi to pod drevjem grmeč odmev. Zvenk ostroge, ki udari ob streme, grmi kot kladivo na nakovalo. Zamisljeno hrskanje konja doni, kakor troben-tanje skozi molk. Po vsakem hrupnem glasu pa se spet razpne ista tišina.

Na svetu so različne vrste molčanja. Po-znamo molk moža, ki se po končanem kosilu zlekne na naslonjač. Poznamo pa tudi mirno ne-moteno, učenosti polno molčanje, ki se širi po knjižnicah. Molk gozda pa je čisto druge vrste. Ta molk je previden, buden, napet. To je molk prežečega tigra, molk švigajočega netopirja, molk kače. Ne prinaša miru in človeka ne za-va-ja v spanje. Nasprotno, ta molk prebuja v člo-veku vso napetost, ki živi v njem. Ta molk je take vrste, ki ga čuti, zadržuje, da bi pogledal čez ramo. Nov molk tiste vrste, ki daje človeku pobudo, da napne revolver, trdno prepričan, da bo vse, karkoli pride, prišlo preveč naglo, da bi mogel kaj premisliti. To noč sem spoznal duha Zelenega pekla.

Gledal sem Zeleni pekel z reke. Drznil sem se podnevi v njegovo senco, toda zmeraj sem ostal tako, da me je dosegel človeški klic.